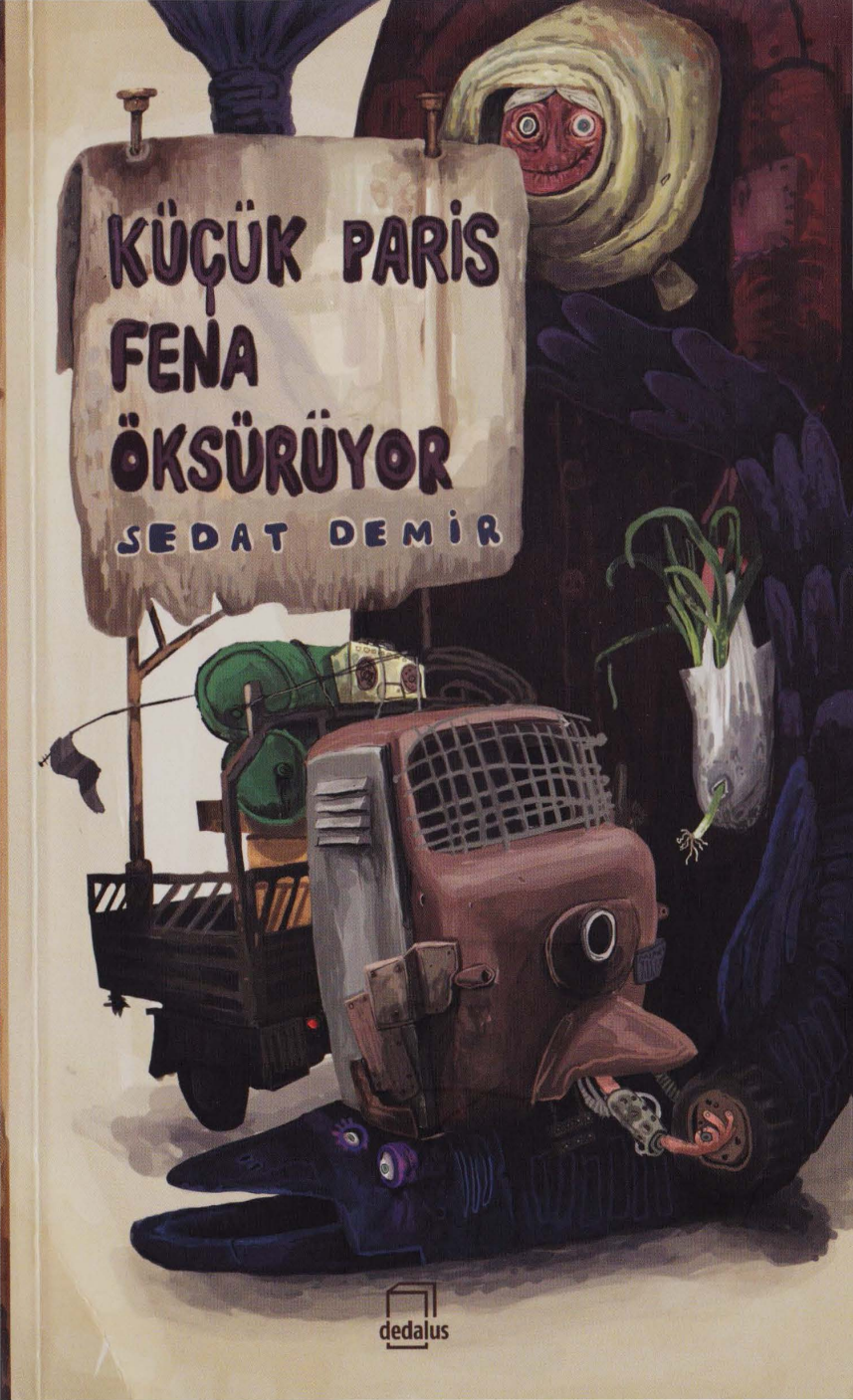

KÜÇÜK PARİS
FENA
ÖKSÜRÜYOR
SEDAT DEMİR
dedalus

Hocapaşa
Vergi Dairesi
Md.lüğüne,

Seni de seviyorum
ulan!

© Dedalus Kitap - 2016

Yazar: Sedat Demir
Kitabın Adı: Küçük Paris Fena Öksürüyor

T.C. Kültür Bakanlığı
Sertifika No: 23858
Isbn: 978-605-9203-09-8

Dedalus Kitap: yüz
Öykü: yirmi yedi, roman: otuz beş, mit-kurgu: üç

Basım Tarihi : ocak iki bin on altı

Yayın Danışmanı: Selahattin Özpalabıyıklar
Editör: Necip Tosun, Güray Süngü
Yayına Hazırlayan: Hasibe Çerko, Cem Yavuz
Düzelti: Baran Güzel, Gökhan Sarı

Sayfa Düzeni: Semih Erdoğan
Kapak Tasarımı: Mehmet Yıldırım

Pazarlama Sorumlusu: Fethi Karabali
Tanıtım Sorumlusu: Aliye Ulusoy

Baskı-Cilt:
GD Ofset Matbaacılık ve Ticaret Sanayi A.Ş.
Başakşehir/Istanbul
(Sertifika No:32211)

Alemdar Mah. Çatalçeşme Sk. Defne Han No: 27/20
Sultanahmet-Istanbul • www.dedaluskitap.com
Tel: +90 212 513 03 43 • Faks: +90 212 513 03 44

Sedat Demir

Küçük Paris Fena Öksürüyor

dedalus

Sedat Demir

Yaşıyor. Büfecilik, kuruyemişçilik yaptı ve hırdavatla da ilgilendi. Küçük, yeşil bir bisikleti vardı, Bankan marka. Kontra fren sistemine sahip. Edebiyat fakültesinin kantinini, bahçesini çok sevdiği için derslere giremedi ama akademide on yıl boyunca Eco, Ong-Benjamin bağlamında yazınsal iletişim çalıştı. Doktorasını verecek. Olursa. Sosyal bilimler ve yazınsal metin çevirileri yaptı, reklam yazdı. Epey uzun süre editörlükle uğraştı. *Varlık, Kitap-lık, Notos, Radikal* ve *Cumhuriyet Kitap, Post Öykü*'de kritikleri, öyküleri ve söyleşileri çıkmadan önce, çıkarken ve çıktıktan sonra birçok kişinin erişebileceği mecralarda kritikleri, öyküleri, söyleşileri yayımlandı. Şu an, bu yıl içinde yayımlanacak *İmitasyon Picasso ya da Reprodüksiyon Van Gogh*'un yanı sıra *Bacaksız Ornitorenk: Umberto Eco ve Yazınsal İletişim* adlı yapıtları çalışıyor.

İçindekiler

Aşk Acı, Hayat Meze, Dünya Bataklık • 8
TRİPORTÖRLÜ HİKÂYE • 19 - 50
İYİ FİLMLER, TATLI RÜYALAR • 51 - 93
ÖLÜRSEM YAZIKTIR • 94 - 112

Sadberk'e, Belkıs'a, Suzan'a ve beni bir an bile yalnız bırakmayan Chavela Vargas'a bin teşekkür...

"Kan, safra, balgam ve karasevda. İnsan evladı bunlardan mürekkep. Böyle derdi kocamışlar. Bunlarla ölünür, defter öyle *dürülür de derlerdi. Kocamış olan kadınsa, onlar böyle diyorsa, bu denilen mutlaktı. Nitekim kocakarılar her şeyin en doğrusunu bilirdi. Onların halk içinde muteber yerleri mevcuttu. Hikmetleri çoktu. Bilinir ki, yaş alıp erişkinliğe kavuşsa da, erkekler nefs sahibidirler, ellerini apış aralarından çekemezler. Yaş alıp erişkinliğe ulaşsa da, kadınlar, akıllarındaki sedaları susturamadıklarından hafızaları şaşar. Arzu ve hevesleri karmakarışıktır. Erkekler ilerleyen yaşlarda ellerini apış arasından çekerler, ancak hayal ve hafızaları şaşar, iyice çocuklaşırlar. Kundağa sarılıp yeniden emzirilseler yeridir. Lakin kocamış karılar öyle değildir: Sözleri sözdür, lafızları lafızdır. Derler ki, birçok nahiyede bu karılar* içinden *hikâye anlatan bazılarının kahvehanelerde bir minderi varmış, ahali onları bekler, geldiklerinde kocamışların ağızlarından nazarlarını ayıramazlarmış. Gelirler, eteklerini toplarlar, mindere çökerler, tek bacaklarını sallandırıp diğerini saklarlarmış. Sardıkları tütünü dudaklarına tuttururlar, masallarını anlatmaya koyulurlarmış. Kahvehane ahalisi, masalın nihayete ereceğini, saklı bacağın ortaya çıkmasından bilirmiş. Ahali, ağızları bir karış açık, masalın sonunu seyrederken, onlar eteklerini savura savura uzaklaşırmış oradan. Kuş gibi uçarlarmış. Yerine göre merkeple, yerine göre kısrakla. Şimdilerde çok yok bu."*

Şifahî Efendi

Kanatlı hayvanlar, görecekleri güzel günlerin haberi kendilerine vaktiyle üflendiği için ölmeyi değil, yaşamayı tercih eder. Olur da artık yaşayamayacaklarsa, en azından en uygun ölme biçimini seçebilmeyi isterler. Onların gönlünden geçen, kimsenin müdahalesi olmadan. Dala tüneyip. Varsa yavuklusuyla. Yoksa tek başına. Baş hafifçe dönecek. Sonra pıt. Omuza düşecek. Kalp durdu. Ecel havada asılı. Gövde yere.

Böyle ölümlü cümlelerle başlanmaz ama kuş canlıları arasında ağırkanlılıkları yüzünden ecelden kaçamayanlar var. Kumrular gibi. Hem de otobanlarda değil, uzandığınızda başınızın bir kaldırıma, ayağınızın karşı kaldırıma değeceği sur içi mahallelerinde.

Kazayla olsa bile ölümleri, buna sebep olursanız, ömür boyu sürecek vicdan azabı, günahı büyük. Bu söylenmeli. Onlara çarpa çarpa hayatından bezmiş triportörün yakınması hiçbir ağıda benzemez mesela. Acı, çok acı bir fren sesi. Direksiyon farklı yöne kırılır. Motor susar. "Bu kumrular yüzünden günahlara giriyorum, rüyalarından çıkamıyorum," diye içlenir Şoför. Yanındaki "Âşık mahlûklar, önlerini görmüyorlar, nabıcan abi, senin ne suçun var," dese de gönül ferahlamaz. Kumrular hızla yok olur.

Olay, zihninizde canlandığı şekliyle olur. Ya da canlandırın. Yaşamları birkaç saniye daha sürer. Birkaç

damla kanın ardından tüylerinden arındırılan bedenleri kedilerin önüne atılır. Burada kedi, şoför ya da kumru adının önemi yok. Üstelik bir can yok olmak üzereyken, adların, ne önemi var ki adların.

Ortalık sakin görünüyor. Pek bir olay yok anlatacak. Ne bileyim, anlatmak zorundaysam, sıcak bir yaz günü, öğleden sonrası, pazar, kimsesiz, ıssız, miskin evlerin arkasındaki ağaçlıklar, deyip geçebilirim, hatta bu da öykü sayılır bana göre, ama ben öykü anlatıcısı değilim, en azından okuyacaklarınızı anlatan ben değilim.

Bakın, halılar var orada, dünden yıkanmış. Paçalar sıvanmış, köpük köpük, hortumla. O kadar sıcak ki, hepsi bir günde kurumuş.

Çok sıcak, dua mı etsek!

Yel yedi kambur yel!

O kadar yalnızım ki, kumruya dönüşen hikâyeleri merhem diye göğsüme sürerim. Olmadı, tüm ölüleri, yattıkları yerden çıkarıp alınlarından tek tek öpebilirim. Hayatın içini, kara toprağın üstünden altına inenler bilir. Hepsini, yüzlerindeki topraklarından sıyırıp. Yanaklarından öpüp, onları kucaklayabilirim. Onlarla şöyle babagannuşlu, kenarda köpoğlusu, her çeşit marine, haydi bir de favalı, humuslu sofraya oturabilirim. Bozbulanık gökyüzüyle, böyle bir sofraya. Denizden çıkarıp mis gibi levrekleri, mezgitleri, üzerine bataklık kıvamında sos, ama bu olmasa da, onları topraklarından sıyırıp kollarına girerim ve topa vururken yiyeceğimiz iki pis peynirli, sönmüş yeşil

soğanlı sandviçle tavlayarak bilardoya razı edebilirim. Üç top? Üç bant? Olmadı tavla. İki çay, bi' mars!

Ancak sorun şu: Görünürde, değil bir olay örgüsü, olay bile var gibi değil. Okuduğunuz sayfada, öykü olması gereken yerde benim size ettiğim laflar. Mutsuzum, yazarına yol yordam göstermeye çalışan varlığın yalnızlığını bilmezsiniz. Karaktere bile dönüşememenin ciğer parçalayan acısını. Her ne kadar yazılar akıyor olsa da, bence yazar da, ortalıkta görünmüyor. Eğer bir dizi mevzu gerçekleşirse, olup tek noktada birleşirse, akarsu gibi, suyun akıp denize karışması gibi, hıncımı, ne yazık ki, sizi hesaba katarak ve en sonunda yanaklarınızdan öperek alacağım. En azından bir gövde, ayaksız bacaksız da olur, bir çift göz. Insanoğlu. Ada gerek yok. Bir bakıma, adların çok önemi yok. Bunu söylemiştim.

Herkesin esnemekten kafatasını yardığı, yarıp içinden uyku çıkardığı, dinlemiş olmanın uykusuna yattığı betimlemeye sığınmadan, hani şu reddedilen, o olmasın diye uğraşıyorum. Hani şu ayrıntıyı gösterir gibi görünen. Göstermeyen, bir deyişle anlatma hastalığı da denilen. Ama kendisi de anlattığının içinde kaybolan. Çok şükür öte yandan, anlatılacakların ne yazarıyım, ne karakteri. Hadi size kolaylık olsun, bir mermi, bir çağrışım, bakarsanız bir film afişi, duyarsanız ortalıkta gezinen bir melodi, yerseniz tuzlu-ekşi bir mezeyim. Ama yüreğinize oturmayacaksa, söyleyeyim, ben acıyım, acının kendisiyim. Derin bir acı. Yok, hayır, o değil, çok daha derin olan. Siz kim ya da ne olduğumu düşünürken, en iyisi ben takılayım birkaç

kumrunun peşine. Üç nokta. Kumru yoksa, diğerlerini göreyim. Böcek. Kelebek mesela, bilirsiniz, balık gibi pulludur kendisi. Ama bir insan yüzü. Olduğu kadar. İzi. Bana bırakılsa, belki oyalanma, hafiflik ve hızlılık içinde anlatabilirim olup biteni. Keyif içinde. Keskin dille. Ama kesinlik arz eden önermelerden faydalanamam. Çünkü yok öyle dava.

Buraya kadar geldiyseniz, yürüyeceksiniz aşağı doğru. Bir iki sokak daha yürüyün. Kumru, araba, ağaç ve sokaklarla yapılan evlerin arkasında, ağaçların arasında kumrular, evet kumrular ve diğer kuşlar ama özellikle kumrular rahatlıkla kanatlarını çırpabilirler. Bunu biliyorum. Pencerelerinden bu kanatlıların ölülerini ve canlılarını seyredenler, bu gariplerin adının kumru mu, üveyik mi olduğunu tartışır dururlar. Kiremitlerin üstünde hoplayıp zıplarken bunları duyabiliyorum. Hangi gün olursa olsun, apartmanların arkasında, kömürlüklerden çıkılan ya da mutfak kapılarından içine yuvarlanılan bahçe sakinliklerinin mezar sessizliğine benziyor olduğunu anlatmaya çalışmak dehşetli bir kuyuya düşmek olsa gerek.

Yedikule'yi başka başka semtlere çıkaran İkiyüzlü Çeşme Sokağı'nın, evet, var böyle bir sokak, ne oldu, var işte, bahçeleri evlerinin arkasındadır. En çok kumru burada var. Aşağıdan girerseniz, soldaki evlerin arka balkonlarından Samatya sahilini görmenizi akasya ve incir ağaçlarının dalları engeller. Evlerin çatılarında zıplarsanız deniz belki görülebilir. Hayır, betimlemeyle yırtmaya çalışmıyorum.

Samatya'da bir şeyin ne olmadığını, çevresinde olanlarla belirlemeye çalışıyorum.

Evet, İkiyüzlü Çeşme Sokağı'nın görmediği ağaçlar. Mesela bu ağaçların olduğu yerde, yani evlerin arkasında, uzun yıllar önce, uzun uzun yıllar önce bir bataklık peyda olmuş. Geniş bir arazi üzerinde. Surlara kadar. Yer yer küçük ağaçlar. Şafak kuşu. Gökçe horoz. Etraflarında bıçağın demirinden daha sert, daha keskin, gümüş kanatlarıyla kelebekler. Kumluklarında ise ağaca benzeyip, dolaşıp duran garaip.

Bataklık dediğimiz bu mıntıkanın, su geçirmez altın kaplama bir Nacar, bu Nacar'ı kolunda taşıyan, tüm dişleri altın, önüne çıkan manitaya *kestuş* diyen Sarı Dede'yle çok yakından bir ilişkisi var. Ona Sarı Dede demişlerse, saatinin, altın dişlerinin ve kemik gözlüğünün sarılığından. Sarışınlığından değil. Şimdi meselenin sizinle olan uzaklığını düşündüm de, mesafenin can yakıcı olması bir kenara, kahır dolu anıları geliyor aklıma yaşananların. Bilen bilir. Uzun zaman önce, henüz bataklık değilken, Mevlanakapı'dan çıkıp, Yedikule'deki Âşıklar Yokuşu'nu keserek Marmara'ya dökülen derenin gizemli gizemli uğuldadığını.

Aşk Acı, Hayat Meze, Dünya Bataklık

Bilen bilir. Kocasını, karısını, seviştiği insanı kaybedenlerin ya da karasevdaya düşenlerin, onları özleyip onlarsız yapamayanların, onlara kavuşmasının bir yolu var. Tabii sürdürdükleri yaşam biçimlerinden ve vücutlarından vazgeçmeleri şartıyla. Karşılığında ne gelirse gelsin, çektikleri acıya dayanama-

yanlar, hatta aşkının karşılığını hiçbir zaman bulamayanlar birer birer buraya düşer, bu bataklığa, usulca yürürler. Aman ha! Yürürken vazgeçerseniz, ertesi sabah, nerenize kadar girmişseniz bataklığa, oranıza kadar yoksunuz! Maazallah, ayaksız bacaksız kalırsınız, ki görenler anlatır bunu size. Gerçi bacaklarını burada bırakmak için gelenler de bulunuyor bugünlerde. Husumet, aşkınızı avucunun içinde tutuyorsa, vay o zaman halinize kıyma girersiniz, akşama doğru yine bedeninizle çıkarsınız içinden, sonra da ne yaşadığınızdan tat alırsınız ne de ölümünüzden. Ortalıkta sürünür durusunuz, kimse bakmaz yüzünüze. Ama gerçek âşık, artık her şeyden ümidi kesen âşık, yüzünü döker, boynunu büker, kollarını iki yanına bırakır da usul usul akar bataklığın ortasına. Dudakları çatlamış toprağa, su olarak. Öylece. İnadına, bu sırada hep bir türkü duyulurmuş pencerelerden, herkesin acısı sevgisi kadar, güzelmiş, çirkinmiş ne fark eder diye. Yürürler bu türküyle. Geniş omuzlu gençlerden, ölümüyle binlerce genci üzecek güzellikteki kadınlara kadar.

Bataklığa girenlerin tamamı buradaki suyun nasıl kuruduğunu, toprağın nasıl ıslandığını bilir. Ben de herkesin bildiğini neden sizden saklayayım, aşk olsun, Sarı Dede'nin yapıklarını ettiklerini. Bulgar göçmeni değil Dede, bazılarının uydurması bu. Girit Türk'ü o. Kuyumcu. Sarraf. İkisi birden. Bataklığın sivrisineği o. Böceği. Mimarı. Sahibi. Efendim, kendilerinin Mevlanakapı'dan çıkarı, sonra Şehremini'yi, Samatya'yı yarıp denize dökülen derenin solunda kulübesi varmış. Dereyi, derenin iki tarafını hazineden almış, yalan söylemeyelim, çalmış, kulübesini elli yıl önce aklına düşürdüğü kadının, adı

Maryamı, Meryem değil, *Aziz Bey Hadisesi*'ndeki Maryam gibi, artık bu başka bir olay, evlenmiş, iki de çocuk yapmış, yıllar içinde kocasını da toprağa vermiş kadının evinin karşısına inşa etmiş. Beklemiş kendisine gelecek olanı. Ayaklarıyla. Her gün. Yılların verdiği sabırsızlıkla. Olmamış bu. Kadın gelmemiş.

Çok iyi bir adam değilmiş Sarı Dede. Epey bencil, biraz küstah. Arazi onun ya, önce tam İkiyüzlü'nün ortasına, otuz metre uzunluğunda, yirmi milim kalınlığında, yirmi metre yüksekliğinde üç billur levha dikmiş, suyu durdurmuş, hazneye doldurmuş. Doldurmuş bu ağzı, tepesi açık levhanın içini dere suyuyla. Erkândan, eşraftan kimse tek laf edememiş. Herif bir de tutmuş, barakasına doğru billurdan bir yol yapmış, ayağınızın altından balıkların oynaştığı. Derenin bu cam tabutunu Maryam'ın karşısına dikerek onu korkutmak, hem de, sanki çok meraklıydı kadıncağız, yüzünü ona bir daha göstermemek niyetindeymiş. Bence. Beklemiş. Sabırla, bir iki yıl balıkları izlemiş. Yok, gelmemiş Maryam. Bir gece, hem de öyle bir gece ki, herkesi delirtecek kadar karanlık bir gece, Sarı Dede ağlayarak uyanmış, o kadar da kötü bir adam değil, güzel de gülermiş güldüğünde, baltayı kaptığı gibi evinden fırlamış, boğulacağını bile bile, boğularak öleceğini, vurmuş camın dibine. Camı parçalamış. Burasından tam emin değilim ama suyun yarısını Dede, yarısını toprak yutmuş, birkaç damla suyla Maryam da hayata susmuş. Derenin bu işe kafası çok kızmış, vermiş kendini toprağa. İşte o günden beri, ayakkabılar çıkartılır, paçalar sıvanır, azıcık serinlik için. Yanan bedenler, kavrulan dudaklar için. Bataklık, koca ağzıyla üzerindeki çıplak ayakları yoklar, tanır, kabul eder, önce bileklerinden

kavrar onu. Geniştir, ölçülemez bu çölün hayali, çok güçtür geçmesi bu sakar gölü. Dümensiz gemiye binenler bilir. Âşık yürüyünce tepesinde ılık ılık, dizlerine kadar batınca, bataklık son bir kez sorar, seni yutayım mı diye.

Biliyor musunuz, tamamı yürümeye devam etti, burada yürümeyi kafasına koyanlar. Herhalde ılık, tatlı bir hisse kapılıyorlar başlarda. Huzur isteyen insanın haleti ruhiyesi. Dudak bükmeyin. Ah dünya! Hiç mi gidesiniz gelmedi ondan, çıkasınız gelmedi içinden! Hakikat çıkmazı, bu çok kısa yoldan dönenler bilir.

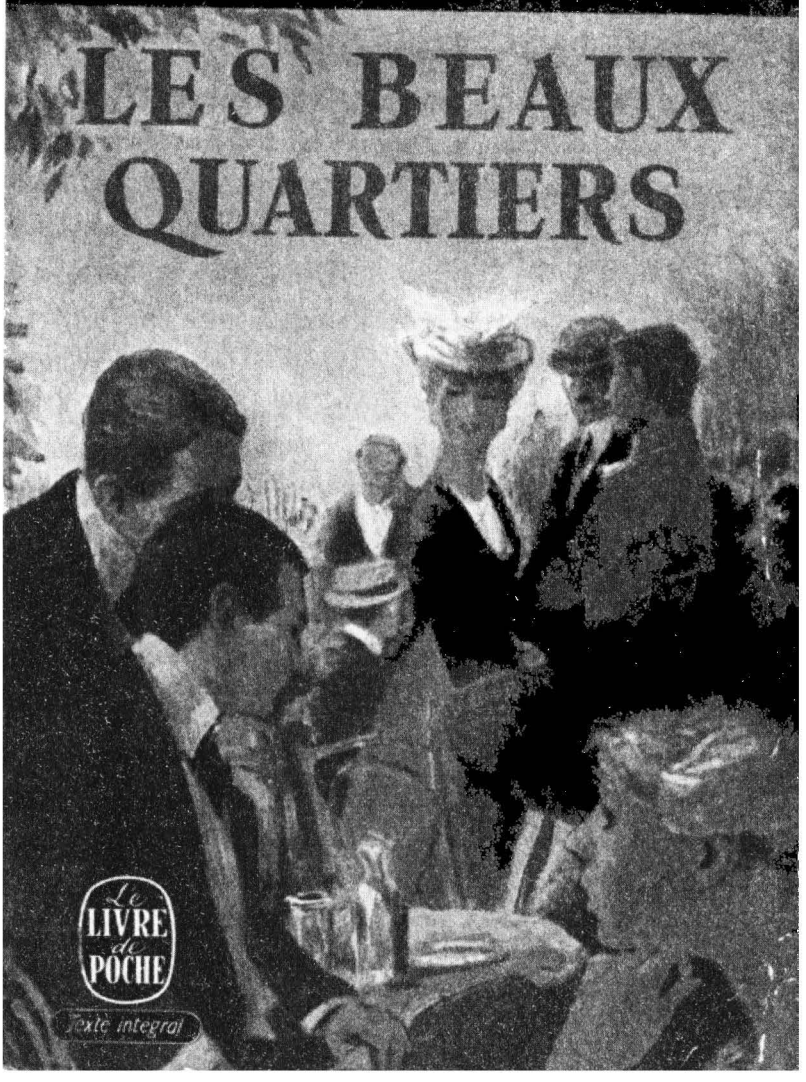
İşte bu kalplerinin fena atıyor olduğunu fark edenler, arkadaş, kimse de dur demeyiş bugüne değin hiçbirine, kimine göre meczup, kimine göre perdeyi yırtıp ışığa bakabilen âşıklar böyle epey epey gözden kaybolduklarında, akşama doğru, bataklığın karnı guruldayıp durur, evet, akşama doğru, mırıltıya dönüşür. Karanlık bastırdığında, sonra karanlık görüneni sakladığında, tüm kanıyla canıyla birlikte iki kumru kanatlarını çamurdan kurtarıp, çırparlar heyecanla, yan yana. Adlarından da sıyrılıp, bu ağaçların dallarında, en huzurlu olanlarında, sabaha kadar uyuklarlar. Koyun koyuna.

Bu kadersizlik yaz günleri daha sık yaşanır. Bu bataklık meselesini arabasıyla, kuşuyla, tarlasıyla, ağacıyla, kadınlar deliler gibi birbirlerine anlatırken, kocaları içeriden usul usul dinleyip iç geçirirlermiş. Çok dillendirmenin gereği yok bundan sonrasını, kocalarının anılarını. Bir de her şey anlatılmaz, hikâye sessizlikte demlenir. Boşluklarda.

"Şarkı söyleyebilseydim anlatmazdım!"

ARAGON

LES BEAUX QUARTIERS

Le LIVRE de POCHE

Texte intégral

Az müsaade. Birkaç gölge görüyorum. Affedin. İnsan. Bir iki karaltı. Perdelerin altında, temmuzun şu ikinci pazarının öğlesini yastık olup uyuyanların dışında. Birinin balkonunda ellerini göbeğinde birleştiren yaşlı bir kadının gülümsemesi, diğerinde genç bir adamın mahcup ifadesi. İçinde kumrulann rahat rahat birbirlerini süzdükleri apartunan arkası dinginliğine eklenen, kimsenin buralarda sahip çıkmadığı sessizliği, İkiyüzlü Çeşme'ye ince bir kavisle girip köşeyi oluşturan iki balkon bozacak gibi görünüyor.

Delikanlı, adını bilmiyoruz, genç adam, sokağı görmeyen akasyanın, incirin, ıhlamurun arasında oturuyor. Tam karşısında değil, saat tam üç yönünde ve masasının gerisinde. Yaprakların arasından sızan ışık, yüzündeki aydınlığı dalgalandırıyor. Delikanlının sol elinin parmakları, telefonun tuşları üzerinde. Kafasında kulaklık. Bilgisayara pek dokunmuyor, önündeki defteri karalıyor. Yok, karalamıyor. Karalamıyor, yazıyor. Parmakların tuttuğu kalem düzenli biçimde işliyor. Çok affedersiniz, kip aynılığı sorununa yakalanıyorum sürekli, ama ne yaparsınız, heyecanlandım birden.

TRİPORTÖRLÜ HİKÂYE

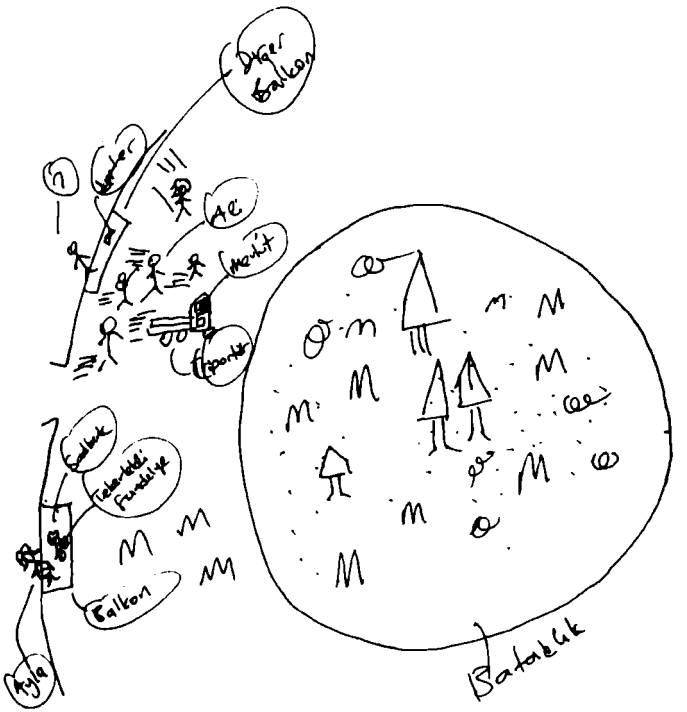
Durun, bakalım ne var o defterde!

Öncelikle defter. Özel olanlarından. Pahalı. Yazmak için. Deri. Siyah. Cildi esneyebilenlerden. Sarı sayfalı.

Sol sayfasına, bize göre sol. Bir daire. Büyük. İçinde M harfleri. Kuşa benziyor. Ağaca benzeyenler de var. Dikey bir çizgi üzerine üçgenler. Ağaçlar.

Dairenin sol tarafında, bize göre sol, dairenin sol üst köşesinde öpüşen iki çizgi.

Çizginin birisine dik gelecek şekilde çizilmiş, birinin dişi olduğunu düşündüğümüz, diğerinin erkek olduğunu varsaydığımız iki insan figürü.

Dişi olduğunu varsaydığımızın arkasında bir dişi daha.

Arkada. Küçük. "O da ne?" diyeceğimiz bir üç tekerlekli. Hızla dairenin içine doğru. Hayır. Bisiklet gibi değil. Araba. Üç tekerlekli, küçük araba.

Onun arkasında eğlenceli hız çizgileri. Efekt de derler onlara. Toplamı ele alındığında kroki, taslak. Karalama.

Sağ tarafında, genelde olduğu gibi alt alta yazılmış şeyler. Kelimeler. Ortalarında belirgin üst üste noktalar.

Delikanlı, şu an, yani siz bu cümleyi okuduğunuz an, tam da bu anda karşısındaki yaşlı kadının yüzüne baktı. Bakıyor. Bunu yaptığında bakmıyormuş gibi yapıyor. Ona bakmıyormuş gibi yaptığında, sanki, Allah Allah, genç adam ona bakıyor ama, çekinerek. Karşıdan kendisini gözlüyor, evet. Balkonunu. Kendisini mi yazıyordu, yoksa ona başka birisi gibi görünen başka bir yaşlı kadını mı? Bakışlarını genç adamınkiyle karşılaşmak için yoğunlaştırıyor, hemen ardından, olmasını istediği gibi, bir çift telaşlı küçük noktayı yakalıyor. Ne var böyle kaçamak bakacak, çekinecek? Dün gece konuşmuşlardı halbuki. İkisi de ayakta, yarım saatten biraz fazla.

Genç adama göz kırptı en sonunda. Kadın yaşlı maşlı, ama çapkın, belli. Kafasını da sallıyor. Karşısındaki, omuzlarını indirerek selamı aldı. Selamı alırken vücudunun aldığı biçim, utangaç kuklaya benziyordu. Biraz eğlendi içinden genç adamın bu görüntüsüyle, gülümsedi yaşlı kadın; sıkıldı sonra. Noktalı virgül bu, şimdi ne gerek var buna? Sıkıcı tabii.

Genç adamın arkasında deniz göründü. Görünüverdi. Arka kapıları birleştiren bahçeciklerde rüzgâr eser ve bu cereyan bazen ağaçları, evleri sağa sola yatırır.

Biraz seyretti yaşlı kadın, kendisi istemişti Marmara'yı, ama bunaldı denizden de. İçeri seslendi. Ellerini göbeğinin üstünde, göğüs hizasında kavuşturarak, denize bakan çatıya gözlerini dikmişken, ağzını açtı ve bağırdı. Dört harf çıktı ağzından. İki heceyle. İlk üç harf kol kola, birbirlerine iyice sokulmuş halde çıktı gırtlağından. Son ve sesli olan harf ise bitmiyor. Çoğalıyor, uzuyor, uzadıkça uzuyor, harf kendini ikiye, dörde, sekize bölüyor. Bölünen her harf, kümesinden kaçan küçük birer hayvan gibi ortalığa dağılıyor, saçılıyor. Ardından, her bir hayvan toprak altından göverir gibi kanatlanıyor, uçuyor, her birinin kanadından serin gölgeler çıkıyor, göğü tutuyor. Ama o, sadece bir kez bağırmış oluyor.

"Ayl-aaaa..."

Son harf uzadıkça uzuyor ve ortalıkta ne var ne yoksa hepsinin içini dolduruyor. Her şey oluyor.

"Ayla. Kızım, neredesin? Bağırıyorum, duymuyorsun."

İçeriden bir ayak sesi sürünerek balkona çıkıverdi. Hayır, çıktı. Hatta çıkmaya devam ediyor. Genç kadın, yaşlı kadın ona Ayla demişti, eteğini çekiştirerek, buradayım, yanınızda, der gibi yaşlı kadının kenarından çıkıverdi. Değil eteği, çamaşır makinesindeki kirlilerin bir sağa bir sola, bir sağa bir sola suyla dönerken dışarıya tükürdüğü suyla eteğinin altındaki eşofman bile ıslanmıştı. Merdaneli çamaşır makinelerini bilirsiniz. Eteğinin altındaki eşofmanın ıslanmasının

doğru bir bilgi olduğunu onaylamak için merdaneli çamaşır makinelerinin çalışma alışkanlıklarını denetleyebiliriz. Ha evet, bu evde bir aile geleneği olarak merdaneli çamaşır makinesinin ömrü azaltılıyor ama bitirilmiyor.

Ayla, "Buyrun Sadberk Hanım" demesi gerektiği hanımefendinin yanına biraz sokulduğunda, evet, biraz daha. Çıktığı yerden dışarıya ışık çıkmadığı bilgisinin altı, genç adam tarafından çizildi.

Ayla'nın arkasında bıraktığı kapıdan ışık sızmıyor ama karanlıkta kalanın mutfak olduğu, mutfağın bir hole açıldığı, holün diğer ucunda kapatılması gereken başka bir kapının açık unutulduğu, halısız odanın açık penceresinden ışık aldığı, dolayısıyla odanın apartman boşluğuna düşüp karıştığı hemen fark ediliyor. Şu da fark ediliyor: Bu boşluğun karşısında kalan bir başka açık pencerenin bir odaya, ardından uzun ve başka bir hole atladığı, holün içinde koşup hınçla kilitlenmiş halısız bir odanın kapısında sabırsızlıkla zıpladığı. İçinde korkunç bir sırrı sımsıkı saklayan yumruğun kızarmış, kurumuş gözlerin altındaki ağzın dişlerine sürtülmesi, birazcık da el, yumruk yapılmadan önce, tablasında nefretle söndürülüp çekyatın altındaki boşluğa itilmiş sigaranın, sigara kokusuna benzemeyen soğuk, acı kokusu: Odada bunlar var. Ancak bunların faili olan karakter ortalıkta görünmüyor. Ona Nur diyelim şimdilik, üniversiteyi kazanamadığı takdirde, sadece üç ay çalıştığı karton kutu katlama atölyesine, esnaf akrabalarından birisiyle dünya evine girinceye kadar, dört mevsim devam etmek zorunda kalacak olan Nur'un acısı bu. Elinde kelebek sallayıp döndüren bir serseri ile triportör

kullanabilen erkek güzeli bir çocuğun gönülleri arasında kalmış olmaktan başka bir keyfi var değil. Ama bu koku başka. Bu kokuya, odanın karşısındaki mutfaktan köpüklü suya sokup çıkarılan tabakların temizliği ve çok uzakta çalışan bir motorun gürültüsüne benzeyen, sürekli aynı kelimelerle kurulmuş cümleleri söyleyen bir ağzın konuşması karışıyor. Ritimli, anlamsız ve bitmesi için yalvarılan, ancak bitmeyecek olan. Sürekli. Nur'un annesinin ağzına benziyor ağız. Durduk yerde karakter sayısını artırmayalım şimdi, zaten göremiyoruz, ya da genç kız ileride meselelere karışsa da, not edin, hiç mi Rus romanı okumadınız. İşte, tüm bu kokular, sesler, Ayla'nın arkasındaki boşluktan, önündeki Ayla'nın vücudundan fırsat bulduğu kadar dışarı çıkıyor.

Sadberk Hanım demiştik, yaşlı kadın, kimsenin duymadığını, koklamadığını, genç adamın da duymadığını bilerek yüzünü buruşturdu. Sağa sola baktı. Eliyle eteğini çekiştirdi. Uzun olan eteğini, daha da uzatmak için. Kafasını Ayla'ya doğru çevirerek, usulca, ama ona bakmadan, omuzuna konacak kuşu ürkütmemek istermiş gibi, sevimlilikle, "Bir ıhlamur içsem sesim rahatlar," dedi.

Acı, Hayatın Mezesidir!

O an, ikisinin arasından geçermiş gibi, gibisi fazla, öyle oldu, bir triportörün anahtarı çevrildi. Sen hemen üstümüzdeki ara başlık, çok kısa zaman önce okuduğunuz bir başka ara başlığa benziyor mu benzemiyor mu diye kafa yorarken, kontak çevrildi, makinenin motoru durdu. Tam ikisinin ortasında. Üç tekerlekli hayvan, iki

apartmanın paylaştığı bir arsada, gazsız pedalsız iki üç metre daha ilerledi. Soluk soluğa. Bedenini de, her zaman ayaklarına dolaşan tümsek durdurdu. Kapıları hızla açıldı. Müşfik bir erkek sesi. Ona yardımcı olan küçük bir adamın sesine yetişti. Küçük adam onu "Mevlüt Abi," diye çağırıyor, Mevlüt abisi de, ki gerçek ismi asla Mevlüt değil, bundan eminiz, ona sadece "Ali," diyordu. Ali, triportörü kullanabilen, elini sıklıkla yanağındaki artık iyileşmeye başlamış yaraya götüren, ilkokuldan sonra okumamış, sevgisine istediği karşılığı bulamamış, dar omuzlu, parmak kadar, korkmanın ne olduğunu bilemeyecek kadar güzel yüzlü, gençten bir adam. Her şeyin sonunda, sevdiği için mi yoksa Mevlüt Abisini yoldan çevirmek için mi koştuğunu bilemeyecek kadar şaşkın olduğunu dikkate alarak, karakter sayısını artırmamak uğruna kendisinden, ne yapıyoruz, vazgeçiyoruz. Çok fazla bahsetmiyoruz.

Manav kasaları, triportörün sırtını tırmalaya tırmalaya dışarı çekiliyor şimdi. Çarçabuk. Bahçe kapısından içeri. Taşınan her kasanın tahtasından sebze, balık, bakliyat kokusu. Yukarı doğru yükseliyor. Balık da var. Demiştik. Bahçe katındaki daire, erzakları yutuyor. Teker teker. Naylon hışırtılarını. Ayak sesleri durduğunda, mutfaktan gezinen mırıltılar belirginleşiyor. Dolaşıyor ortalıkta.

Nakliye işlemi tamamıyla bitmişti. Bitiyor. Bitiverdi. Bitti. Eller belde. Yaşlı kadın, Sadberk, zaten başka bir yaşlı kadın olmayacak hikâyede, saatlerdir kalemi elinden bırakmayan genç adamın bunları duymayacağını bilerek yüzünü buruşturdu. Sağa sola baktı. Eliyle eteğini çekiştirdi.

Uzun olan eteğini, daha da uzatmak için. Uzattı. Kafasını, takılı olduğu yerden üç dört santim ileri doğru sarkıtarak, çapraz balkondaki genç adama baktı. Suratındaki ayrıntılara. Ayla'ya dönerek, usulca, ama ona bakmadan, omuzuna konacak kuşu ürkütmemek istermiş gibi, sevimlilikle, "Bir ıhlamur içsem sesim rahatlar mı sence," der demez genç adam, kâğıdında çize çize kalınlaştırdığı doğrunun ortasına sert bir nokta bıraktı ve kalemi kendine doğru ite çeke çizginin sağ tarafını kalınlaştırdı.

Sadberk, yaşlı kadın, artık az çok tanıyoruz onu, titreyerek kıkırdadı. "Sen mi anlatacaksın bu hikâyeyi! Bi' kere avuçlarını ilham duası için yanlış açıyorsun. Zevzek. Hiçbir halt edemezsin sen! Defitere yazık, kâğıda günah, okuyana işkence. Seni gidi mürekkep hokkası maymunu seni!" Genç adam, belirgin bir şekilde görmediği kadının yüzündeki ağzın nasıl, neden kıpırdadığını anlamak için eğiliyor. Olmuyor, anlamadı. Anlamıyor.

Mevlüt, demiştik ya az önce, aslında gerçek ismi farklı, işte onun mutfaktaki sesi, biraz mekanik, rengini yavaş yavaş duyuran bir sızıntı olarak mutfaktan kapısına sızmaya, akmaya başladı. Sadberk, çekilip elini göbeğine yerleştirdi. "Çok sıcak, hafif esse. Yel yedi kambur yel," diye mırıldandı. "Dinle bak, dinle, azıcık kulak ver." Şu andan sonra anlatılanları, Sadberk mi, Mevlüt mü üstlenecek, ben de bilmiyorum ama Mevlüt'ün sesi, yürürken duymaya çalıştığınızda bize vakit kaybettiren ama evinize, evinizdeki koltuğa geçip televizyonu açtığınızda kelimeleri hâlâ kulağınıza dökmeye devam eden sokak uğultusu

gibiydi. Gibisi fazla, metaforu da bozuyor. Ayrıca öyleydi zaten. Durmadan konuşuyordu. Boşluk bırakmadan, bıraktığında dinleyenin hemen doldurabileceği kadar. Bazı cümleleri yarım, kelimelerin bazı heceleri düşüveriyor.

Genç adamın balkonuna göre kör noktada duran mutfaktan çıkan uğultu göğe yükseldikçe kelimeler açıklık kazanıyordu. Karşı balkonda, kendisine mimiklerle, gülücüklerle, azıcık da küçümsemeyle bakan yere, bir eşyaya, bir resme bakar gibi bakıyordu, genç adam. Baktığı yerde, kör noktadan gelen sesi dinlemeye davet var. Mevlüt, hani şu sebzeleri taşıyan, asıl ismi Mevlüt olmayan, üç aşağı beş yukarı şunları söylüyor: "Akşama yetişecek bunlar! Ulan, hamsi buğulamayı bile bana yıkıyorlar. Usta sizin işçiniz mi lan! Usta her işi mi yapar. Sizin mutfağınız yok mu! Cılbır: Onu da kendiniz yapıverin ulan!" Mevlüt'ün monoloğunu şöyle tarif edebilirim aslında: O kadar telaşlı ve hızlı konuşuyor ki, konuşmasında vurgulamak istediği en önemli unsur bile mırıltıya dönüşüyor.

Sadberk Hanım, artık yeter, der gibi, Mevlüt uzun yıllardır böyle dırdır edip durur, biraz dillikafa, dedi. Sanırım şu soldaki cümleden sonra tırnak işaretinin dışında kalan her kelime Sadberk Hanım'a ait. Emin değilim, ama yine ben buralardayım, güvercin, kumru besleyen çatılarda. Dur, Sadberk'in ağzının önüne iki nokta bırakayım, üst üste, sonra kaçayım ben: Dur, dur yazma, benden daha mı iyi anlatacaksın ketum, hal bilmez çocuk, ben anlatacağım tabii. Edebiyatı pekiyi bilirim, sanatların gözdesini. Racine'den Aragon'a kadar. *Kibar Semtler*'i Fransızca-

sından okudum ben. LeRoy'dan, Madam La Fayette'ten Sade'a, Musil'e, Maurois'ya, Romains'e kadar. İngiliz'i de bilirim, Rus'u da. Alman'ı da. Elli Kuşağı'nın şahidiyim, seksenler yanımdan geçti. Ama bunların ne önemi var. Bunları bilmenin. Şu an bile dediklerimi yazıyor gibiyim. Bir hastalık bu. Cümle cümle zihnimden akıyor. Daha küçücükken, annem, gel yavrucağızım balığını ye, ye de çarşıya çıkalım dediğinde, kelime kelime tekrarlardım kadıncağızın dediklerini. Dediklerinden daha fazlasını. İçimden. Öyle böyle değil. Onun ayaktaki görüntüsünü, sesinin tonunu, üzerindeki elbisenin rengini, adımlarının sayısını, sofradakileri, balığın adını, hatta mümkün yaşamını, öğünün tamamlanmasını, ayakkabılarımın bağcıklarının düğümlenmesini. Cümlelerimin arasına virgül, "tırnak", sonuna nokta koyarak.

Sonraki paragrafa geçerdim evden çıkınca. Çarşı, kelimeler, cümleler halinde zihnimde uğuldar dururdu. Dayanılmaz bir uğultu. Aradan cümleler seçerdim, bir kedi önümüzden geçtiğinde, bir kedi önümüzden geçti, derdi tepemde bir ses. Kediden sonra virgül koyardı. Beğenmez, bir yan cümlecikle iki nokta arasını uzatır, cümleyi başka bir yere taşır, bazen hazinleşir ya da coşku içinde zihnimdeki paragraflarda gezerdi. Mesela yağmur yağdığından daha fazlasını kafamın içine yağardı harfleriyle, olduğundan daha fazla hüzünlü. Sonra bu cümlelere, şöyle bir geriye keyifle bakardım. Kelimeler yerli yerindeydi. Neyin nasıl anlatılacağını çok iyi bilirim bu

yüzden ben. Okuduklarımdan ziyade, çocukluğumdan bilirim, okumadan çok önce.

Bak, bizimki hâlâ devam ediyor, o da bildiğini okuyor: "Listeye bak: Fasulye pilaki, dil söğüş, çiroz salatası, balıklı sarma, tarator, babagannuş, hadi bakalım fava, haydari, humus, işkembe kızartma, ulan eksik o, kabak çiçeği: yapılır, envai çeşit kalamar: olur, kaymaklı kayısı: en iyisi benim elimden çıkar, köpoğlu: malzemesi var, her çeşit marine edilmiş leziz yaratıklar, yeşil fasulye micveri: micver değil, mücver o, yumurta ezmesi: nedir ki." Uzun yıllar oldu içmeyeli, kadehin altını masaya vurmayalı. O konuşurken çok uzaktan bir kuşun ötüşü geliyor, kuş pepuk mudur, bilmem ama acı ötüyor.

Bir Çitte. Bir Kuş Ötüyordu.

Yukarıdaki cümleler Musil'den. *Üç Kadın*'dan. Neyse, döneriz sonra ona, bu edebiyat dedikodusuna. Son ara başlık olsun bu. Sen de yapabiliyorsan evinde helikopter biriktir. Bu Mevlüt denen adam altmışına yaklaştı. Safa Lokantası'nın aşçısı, mezecisi. Acıya meze hazırlıyor. Daha kolay yutulsun diye. Ara sıra da tadına bakıyor. İşi bu. Her gün şu ufak, motosiklete benzeyen arabasıyla kasa kasa, torba torba erzak taşır buraya.

Haydi, laflayalım biraz, dedikodu zihin açar.

Mutfağı odası. Odasının solu, masaları gazete kaplı çay ocaklarına benzer. Saat gibi çalışır, tıkır tıkır, Mevlüt. Türkçesi çok düzgündür, yalnız artikülasyonu biraz

sorunlu. Erzincanlı ya da Tuncelili. Kendisi bunu pek umursamıyor. Annesini hatırlamaz. Saatlerce, sabit biçimde, yüzüne ağlamaklı gözlerle bakanın annesi olduğunu bilmez. Babasını, daima saçları kafasından yolunmuş bir çocuk olarak hatırlar. Bit korkusu. Devlet köyündeki tüm boşlukları doldurduğunda bir binbaşıya mutfak işçisi olarak sunulan bir çocuk olarak. O zamanlar öyleymiş oralarda, şimdi siyasete girmeye hiç gerek yok. Tevatür o ki, babasından bellemiş mutfağı, bilmiyoruz. O mutfaktan beslenen bir adammış babası. Barut ve kan kokusunu unutmak için maydanozları burnuna sokan bir çocuk. Çok geçmiş zaman. Hatta öyle bir kip yok ama epey geçmiş zamanda oluyormuş bunlar.

Birazdan bıçak tahtaya değmeden önce, kıvırcık kesilmesinin gürültüsünü duyacağız. Kesildiğinde, bıçağın değdiği yerin gürültüsünü de. Balıkların karnının yarılışının. Yumurta kabuğunun kırılmasının. Yoğurdun süzülmesinin. Her şeyin. İç içe geçmiş tepsiler birbirinden ayrılıyor. Ocak yanıyor. Üzerindekiler kaynatılıyor. Kızartılıyor. Pişiyor. Penceresi dar, bebekleri camdan kendisini izler o böyle konuşurken. Konuşuyor. Kendi kendine, yine kendisiyle. Bak: "Oturduk, tavla oynayacağız, ağız tadıyla, iki çay, ulan nereden bulup getiriyorsun benim geçmişimi önüme. Kimse kim? Sana ne? Sen otur, zarını at, pulunu oyna. Yok neden gelmişim bu semte de, gelmişim de neden inimden çıkıp insan içine karışmıyormuşum, hiç evlenmiş miyim, memleket nere, memleket bura, sana ne!" Biliyor musun, son bir yıldır aynı tartışmayı anlatıyor. Önceki yıl

başına gelmiş bir hayalden bahsediyor. On iki ay boyunca, delikanlılığından beridir sevdiği kadının adının kahve masalarına dedikodu malzemesi olarak bırakılmasından. Çaya şeker diye atılıp karıştırılmasından çok müteessir.

Çoraplarının renginden bilirim ben onun mahzunluğunu. Paçalarının kaç kat olduğunu. Renkler, kumaşlar, dikişler. Kimin ne giydiğinden başlarım. Birisini gördün mü onu karaktere çevirir, soyar soyar giydiririm. Tepemdeki ses razı oluncaya değin. Zihnimde hep uğuldar, çağıldar bu. İzleme, gözleme takıntısı var bende. Bu alışkanlığı yok etmek için liseyi okurken yazmaya başladım. Aklımdan kurtulmak için. Başımdan geçenleri, gördüklerimi başkası yaşamış, görmüş gibi. Hem çok arkadaşı olan, kulüplere, çaylara giden bir kız idim, hem de bu zayıflığımla savaşıyordum. Gençliğimin dört güzel anısı: Yalova'ya giden gemilere de bindim, onlar farklı ama, 1) Yunan'a giden gemi, 2) Oradan dönen gemi, 3) Roma'ya giden gemi, 4) Oradan dönen gemi. Sadece bu dört hatırada, hem yaşayabildim hem yazabildim efendim. Bir keresinde, yazmaktan yorulduğumda güverteye çıkıp bağıra çağıra şarkı söyledim, çocukluğumdan bildiğim bir türkü. Sesim bir tek orada bana bir hoş geldi. Sesimi bilirim, şarkı söyleyemem, ama inanın şarkı söyleyebilseydim anlatmazdım. Yazmaya çalışmazdım. Bir keresinde İstasyon Gazinosu'na gittik, arkadaşlarımla, alaturka bir heyecan için. Meyhane gibi. Gibisi fazla, ne canım, meyhane işte. Basbayağı. Sahneye bir kadın çıkıverdi, pullu simli, arkada kemanlar kanunlar darbukalar, aman Allah'ım ne ses. Adı

önemli değil, Suzan mıydı neydi, ateş gibi kadındı, öyle bir döktürdü ki. O söyledi, ben içtim. Ben coştum, o söyledi. Gözlerim kör olsun ki, onun gibi şarkı söyleyebilseydim, kalemi elime almazdım.

Yazmaktan soğuduğum yıllarım da oldu. Mesela, orta yaşımın güzelliği içinde, bir akşam kendimi sinema çıkışında yakaladım. Ben içerideyken şakır şakır yağmur yağmış, sonra azalmış ama devam ediyor. Azıcık bekleyeyim istedim. Ne küfredebileceğim ne de yüce sayabileceğim "bir kurmacaya ait olma" duygusunun içine düşüverdim. Aniden. Bu duyguyla dar bir sokağa daldığımda, o sokağın sadece varlığını bildiğimi, oraya girmediğimi, aslında sokağa giren Sadberk'i seyrettiğimi fark edip taksi çağırıp, az önce yürekten bağlandığım aktrisin çıldırtan trajedisine sarılarak kapıyı açtığımı zannettim. Ancak burada taksinin varlığından bahsedemezdik, bu alan trafiğe kapalı. Taksiye binen Sadberk bana bakıyor. Tenteden iki adım ötede bunlar olurken, kendimi yağmur altında unutmuşum. Filmin etkisinden de söz açamayız, çünkü bu duygu, iddia da denilebilir, zaten yıllardır içimde. Daha önce yaşadığım benzerlerinin, hastalıklı birer zihin oyunu olduğunu düşünmüştüm. Elbette böyle değillerdi. Bundan emindim. Felsefeyle de, psikiyatriyle de, kuantum bilmeceleriyle de ilgisi yoktu. Orada öylece kalakaldım. Gidecek hiçbir yerim yoktu ya da gidilebilecek bir yer aklıma gelmiyordu. Bütün bunların, genç adam, senin çevrendeki çoklu evren, parapsikoloji gibi yeryüzünün

kafasını gereksiz biçimde karıştıran söylemlerle de ilgisi yoktu. Varlıkla da, yoklukla da.

Böyle anları çok seviyordum. Kendime ait bir oyun bu ve benzer yüzlercesini gün içinde oynuyorum. Edebiyat deyip bir kurmacanın bir parçası haline dönüştürenler var bunları. Diğerlerine sunanlar. Anlam ve estetikle birlikte. Ne yazık! Edebiyat tarihine sunuyorlar bunları bir de, azıcık baksalar bu tarihe zaten yazmaktan utanıp vazgeçecekler. Bir iddiayla ortaya çıkarıyorlar bunları. Benim keşfettiğim, tümüyle kendime ait olan derdimi sana ne diye sunayım ki. Gayet bana münhasır olan derdimi. Asıl hastalıklı olan bu edepsizlik: Oyunu bırakıp yazmaya kalkışmak. Çünkü bu oyun ve kişinin kendisi için oluşturmaya çalıştığı gerçek ve bence üzeri örtülmesi gereken mahremi, bu yüzden yazmak bence ayıp, diye düşünüyordum.

Böylesi genişlikte açılan korkunç bir bilinçle sinemanın kapısının önünden hiçbir yere gidemedim. Kalakaldım. Islanırken adımı düşündüm. Sadberk: Bir bütünlüğün yüz parçaya bölünmesinin imkânlarını gösteren bir ses. Dünyanın yüz bin parçaya bölünmesine rağmen tek oluşuna güvenerek, artık bunu bilerek adımı tekrarladım. Büyük bir memnuniyetle, bu büyük bilinçle! Sonra adımı tekrarlamaya koyuldum, defalarca, anlamını boşaltıncaya, sırtından yükü alıncaya kadar, keyifle! Adlar, adlar?! Önemi yok ki adların, deyip bir sigara yaktım. Yürümeye başlamışım ışıklarla aydınlatılmış ıslak kaldırımlarda.

Sinemanın önünden, iyice ıslanmış yazlık elbisesiyle yürüyen kendimi seyrettim.

Bunlar çok güzel anlar, bunlar ve benzerleri hayatımın şahikaları. Hem yazmaya düştüğüm, hem de yazmanın ayıp olduğunu düşündüğüm zamanlar. Bacaklarımın üstünde bunları da taşıyorum. Yük. O değil de, sen şimdi seversin ışıklarla aydınlatılmış ıslak kaldırımlar demeyi, oluşturduğu çağrışımı. Sen haydi bununla uğraş genç adam, mümkünse ve izninle ben de yaşayayım. Böyle diyeceğim ama buraya mahkûmum göreceğin gibi. Şimdi değil. İleride. Pişman değilim bu halimden, öte yandan görmek istediğim türlü mevsim, türlü memleket var hâlâ.

Kelimelerin her biri birer kurt olarak içimde kıpırdandığı zamanlar, keyif dolu hayatımdan uzaklaşıp masa başına oturabilmeyi bekledim uzun süre ama her mevsim dışarı çıkıp dolaşacak bir bahane buldum. Yağmurda, karda. Yazma tutkusunu ve yaşama isteğini aynı anda yüklenen bacaklarım beni gençliğimde bile yoruyordu. Bir gün Dame De Sion'dan çıkıp Sirkeci'ye, Gar'ın ortasına kadar sokulan tren raylarının üzerinden Cankurtaran'a doğru yürürken öylece uzanıvermek istedim, bir trenin bacaklarımı alıp yazı masasına oturan gövdemi bana vermesi için. Uzandım. Tren gelmeyince sıkıldım. Kalkıp yürüdüm öfkeyle. Cankurtaran lağımlarından içeri girerken siren seslerini duydum. Bunu yapmayı, yıllar içerisinde koşturmaktan unuttum da, çok şükür yıllar sonra bu bataklık karşıma çıktı.

Mevlüt tam tersine, dört mevsim evinin mutfağından pek dışarı çıkmıyor. Çıkmak istemiyor. Bir dostu olsa anlatabileceği, böyle dertlenmezdi hep: "Yok dostum yokmuş, anam babam kimmiş, yok Mevlüt nereliymiş. Size ne!" Meyhanelere tepsi tepsi taze badem dizen dostlarının ne yaptığından habersiz, onlarla görüşmüyor. İsim eşkâl verip de boşuna karakter sayısını artırmayalım. Sadece hale, balıkçıya gidip, çarşısını görüp, bu kuytuya iniyor, meşhur mezelerini hazır edip, yukarıdan, caddeden değil, evlerin arasından, beş yüz metreyi, bin metreyi kullanmayıp, yirmi adımda mutfağından Safa Lokantası'na, hani şu Selim İleri'nin falan gidiyor dendiği yere, bence yalan, ne anlar o meyhaneden, serince uzanan tünelden geçiveriyor. Camları iyice kalınlaşmış gözlükleriyle, yeşil gözleriyle, sağır sol kulağıyla, hasarlı sağ kulağıyla. Hızlı adımlarla, çoraplı sandaletleriyle. Canım Mevlüt'üm terliyor, sonra bu cereyanı bol geçitte yürüyor. Bu tünel ona göre Samatya'nın, Küçük Paris'in ciğerleri, burada yürürken çok sıcak havalarda bile Mevlüt'ün öksürüğünü herkes duyuyor.

Usta. Öyle bilinir. Ettiği sözler birazdan, dışarının güvensizliğinden mutfağın sıcağına geçer, lokantaya mezeler dışında, başka sofralar da pişirir: "Yüz kere diyorum ben bu herife, kuşbaşılık ete makine vurdurma, kasaba el sürdürme diye, yüz kere. Yok yok vurmasınlar makineye eti, yok zaten yaptırmamış. Karışmasınlar işime. Aferin ama, bu sefer söz dinlemiş... Biberler de haşlandı. Biberleri alırım ben, tencere kapağının buharını

damlatırım. Etler böyle kesilir, satır satır. Et de lokum gibiymiş, iyi. İnce ince. Maydanozu, naneyi, dereotunu ayrı bıçaklarla doğrayacaksın. Birbirlerinin kokusunu sadece tencerede alsınlar. Baharat, erkek ya da kadındır. Gibidir. Uyanı var, uymayanı. Biber salçasını hazır edeceksin. Domates salçasıyla olmaz bu, tutmaz. Soğanı önce halka halka etmiş olacaksın, öldüreceksin tuzla. İnce ince yok edeceksin pişirirken. Tuzu iyice gömeceksin içine. Dolmaya sonradan tuz eklenmez. Soğanı saklayacaksın, kimseye göstermeyeceksin. Hiçbir şeye sonradan malzeme eklemeyeceksin, tadı kaçar. Koku işte bu koku, yukarı çıkmalı önce, müjdeli haber gibi. Zeytinyağı olmaz buna. Lezzeti olmaz, her şey olur buna da o olmaz. Sıcak yenir bu, soğuk yenmez. Kimyon, karabiber ayrı girer, pirinçten. Pirinç. Tosya olacak." Her gün böyle konuşur kendi kendine, bağıra bağıra.

Onu Galata Köprüsü'nün başında kendine bağırırken buldum ilk. Epey epey zaman önce. Hızlı, kısa adımlarla yürüyordu. Söylediklerini daha yakından duymak için bacaklarımı açtım. Köprüyü yan yana geçtik. Başına gelenleri dinledim. Dışarıda sigara içmeye bayılırım, evde değil. Paketten bir tane çıkarıp, ateşini Mevlüt'ten aldım. İsteğimi fark etti, teşekkürümü duymadı. 35'in durağına beraber yürüdük. Otobüsteki kalabalığı görünce, tüm sırlarını onlara anlatmış gibi utanarak sustu. Paşa'ya kadar yan yana oturduk, Kemancı'yı beraber geçip, evinin önünde durduk. Bakmadı bile, bu kim diye. Geldiğim

yolu geri doğru adımlarken, Mevlüt'ün anlattıklarının içine doğru ilerliyordum.

Bugün biraz edepsiz, duyuyorsun, küfür de ediyor, ama bazen bağırması, dediklerinin işitilmediğini düşünmesinden. Ne oldu bilmiyoruz ama sabahtan beri öfkeli. Dün mırmırı biraz mahzundu. Bugün yine aynı teraneye döndü. Anlatıyor annem, habire anlatıyor. Birazdan abisinden bahsedecek. Bahsediyor: "Ulan arkadaş, bize ne devrimci hareketten. Biz ne anlarız. Ayağımızda kara lastik abim, öyle yürüye yürüye gelmedik mi ta nerelerden. Ben biliyorum, sen nasıl hatırlamazsın. Büyüğüm olacaksın bir de. Zengin çocuğu işi bunlar, yok bir araya gelmekmiş, yok bildiriymiş, örgütmüş. Nasıl vakit buluyordun ki çalışmaktan bunlara. Gel hadi, şimdi gel, gel de iki söz söyle bana! Yardım et hadi, akıl tanesi! Anamı kahrından öldürdün, babamı utancından. Beni kederimden?"

Bahsetti.

Bunu işte çok kimse bilmez. Kartal-Pendik arasında kaybolan abisinden bahsediyor. Kırk beş sene evvel, yağmurun yağmur olduğu bir gece, yağmurun durduğu an Mevlüt, abisi ve onun arkadaşı İlhan, İlhan'ın babası yirmi yedi mayıs ihtilalcilerinden, üçü elleri cepte yürürken, çenesinde-ağzında kuvvetli bir el kendi dilini susturdu. Bir kol kaçmak isteyen kolunu durdurdu. Abisini yatırdılar yere iki bıçakla, yetmedi, Mevlüt'ün sol kulağının dibinden iki el ateş, birisi sol kulağını aldı Mevlüt'ten, diğeri sağ kulağının yarısını. İki mermiden biri abisini aldı, diğeri duvara yapıştı. İlhan'ı aradı, bulamadı karanlıkta. İlhan,

kardeşi Turancı, babası güçlü, adı bilinen bir albay, onun ölümü sokaklara, sonra gazetelere düştü. Mevlüt, bizim bu Mevlüt, o an abisinin cesedini kucaklamak yerine, o kendisini arsalarda top oynarken ensesinden güçlü ve şefkatli elleriyle yakalayıp dayaktan kaçıran abisini bulmak için o gece koşarken telaşlı, burayı buldu. Kendisini de bataklığın kenarında. Kimse bilmez, bulamaz bu yolu.

Hâlâ arıyor Mevlüt, abisini değil, abisinin adı Gültekin ya da Zeynel, ne fark eder ki, ne önemi var adların, işte onun yeniden çamur olduğuna inanmıyor bile. Hadi hikâyeyi biraz daha uzatalım, bizde anlatma şehveti var. Bir Çerkez kız sevdi bu çocuk. Kız da onu sevdi ama olmadı. Yana yana yaşlandı. Önce vermek istemediler dünyalığı yok diye. Bir gün konuşurken buldular ikisini, harala gürele, patırtı gürültü. Nerden duymuşlarsa, Mevlüt hem Çerkez değil, hem de Kürtmüş, duymuşlar, gördükleri yerde kovalamışlar çocuğu. Kulağı böyle olunca da iyice kapanmış sevdasına. Tesellilerden hiçbiri sesini duyuramamış ona. Aslında ben de böyleyim, ben de bir şeyi çok seviyorum ama onun ne olduğunu bulamadım doksan yıldır! O bulmuş, duyabiliyorsun, değil mi? Talih meselesi. Mevlüt'ün kulağına duyma makinesi sokulmuş olsa bile bizi duyamaz.

Ben yetmişlerin herkesin bildiği hikâyesini anlatırken iki saat geçmiş. Sen beni değil, Mevlüt'ü dinle. "Geçmiş olsun, hapşırıyorsunuz, yıkayayım sizi hanımlar. Ne dedin sen gülüm, bir şey dedin sen." Koca adam ne diye bebekle oynar ki. Ben de çözemiyorum bunu inan ki. Bak, bak,

kuklalarına, bebeklerine sesleniyor. "Anlat, anlat, ev mi değiştirdin sen?" İlk kuklasına diyor, sesi müşfik. "Ne yaptın, kızımız nerede, örüp de saçlarını, okula mı gönderdin onu?" Üçüncü bebeği diğerlerine göre küçücük, minicik. Onu şöyle bir seviyor. İkinci bebeğinin ayakları yok, eller eteğin altına geçirilip kafası oynatılabilenlerden, saçları beyaz, tepede topuz, tombul yanak, gözünde gözlük. Havaya kaldırıp, ellerini eteğin altına sokup, onun başını oynatıyor, işte beni burada gülme alıyor.

Günde üç vakit, hiç yıkamadığı iki kadın kuklayı, içi yün, pamuk dolu bebeği, akşam güneşi tam da mutfak penceresine vurup içeri sızdığında, oradan kuklaların, bebeğin vücuduna değdiğinde, burasının mutfak değil de, küçük kız çocuğunun odası olduğu sanılır. Gerçi gören olmadı ama komşuları Mevlüt'ün çocuk seslerini duyar. Delilik bu, değil mi?

Şimdi soruyorsundur sen benim burada ne aradığımı, bunları nereden bildiğimi. Yaşlılığımla, kadınlığımla. Tek başıma. E tabii ki sen bilmeyeceksin, bunları yaşlılığımla, kadınlığımla ben bileceğim. Bir de şu kadın. Varlığıyla yalnızlığıma, bir de rezil sessizlik katan. Öylece durur arkamda. Her bir şeyi değişik bu kızın. Memleketlim, aile dostu falan değil, Kafkaslardan göçmüş köyüyle, adı Gupse, ama yolda değişmiş her şey. Adı da. Dur, anlatacağım efendim. Bu kızcağız, Samatya'daki ahbaplarımdan birine, Belkıs'a gündeliğe giderdi.

Dostumdan kahve istedim. Bu kızcağız getirdi kahveyi. "Oturur musun?" dedim. Kahve güzeldi. Güzel bir

yüzü vardı, ama tabii ki güzel olduğunu söylemedim gözlerinin. Gözlerimi fark etti. Yutkundu. Kafamı salladım. Biraz daha anlamlı baktı. Yutkundum. Gözleri buğulandı. Yutkundu yine. Kafasını salladı. Gözlerimi kapattım. Onu anlıyordum, benim onu anladığımı anlıyordu, onun beni anladığını anlıyordum ve onun beni anladığını anladığımı da anlıyordu. Gözlerim dolarak Belkıs'a, "Hatun, ne diyeceğim, bu kız bana da gelsin, iyiye benziyor," dedim. Ayla hiç konuşmaz, kendisi söylemedi, Belkıs anlattı, yastıklara gömülen bir mazisi var bu kızın. Öyle yaşını, ev işini evirip çevirdiğini görüp, şimdi gereksiz yere kafanı karıştırmayayım ama sen de "He, Martha'lardan birisi bu," deyip kem lafa girişme, Yakup'un oğullarına saldığım gibi lanetimi üzerine bırakıveririm. Kızımız hâlâ güzel, gözleri yemyeşil, kuyruklu, aradığı adamı bulsa bu yaşta bile istediği gibi, istediği kadar doğuracak biri. Temizlik, yemek bahanesiyle, yaşadıklarını gözlerinden okumak için, haftanın üç günü onu Florya'ya çağırdım. Sonra her şeyi anladığımdan emin olup buraya yerleştim, onunla. Evlerimden biri Sarıyer'de, evet, biri Florya'da. Kimseye tuhaf görünmesin, burası da benim yazlığım. Bulabilirsem bana ait, altından kalkabileceğim bir hikâye diye geldim, meğer cennete gelmişim.

Alevi olduğunu saklayan bir çocuğu sevmiş bu. Vaktinde. Ama olmuyor tabii ki. Önce bakmışlar eli yüzü düzgün ama çocuğun nereden geldiği belli değil. Çulsuzluğuna laf etmemişler. Bir gün abisi vurulmuş oğlanın, böylelikle dini-mezhebi ortaya çıkmış. Ortaya bir de sağır

bir kulak. Kız biraz üzülmüş, kafasına koymuş, bu adamı seviyor. Oğlan, durumuna bakıp vazgeçmiş ama bir süre sonra dayanamamış, kapıya dayanmış. Kızın üç abisi var. Lafın tamamını anlatmaya gerek yok. Biz kıza bakalım. Sonra bunu, kızcağızı olmadık bir herifle nişanlayıp evlendiriyorlar. Esnaftan bir adamın oğlu, şerefsizin teki. Kusura bakma böyle konuşuyorum ama, herif yaşlandıkça çiğliği ortaya çıkanlardan. Buna hiç vurmuş mu, orasını çok karıştırma, kötü söz edip duruyor. Çocukları olmuyor, evde bir uğursuzluk olsa bu kızdan biliyorlar. Aynı evde kalıyor, kayınpederle diğer kayınlar. Bunu kapının önüne koyuyorlar. Sonradan ortaya çıkıyor ki, kısır olan zibidinin kendisi. Nereden mi biliyorum, bu lanet aile Cerrahpaşa'da hâlâ. Kızcağızın ana babası da bunlar evliyken, öbür dünyaya. Pek akrabaya da yanaşmak istemiyor bizimki. Deli gibi de gururludur. Devamını boş ver, lafın tamamını anlatmaya gerek yok, az çok bunları düşleyebildim, olduğu kadar.

Ben, çocukluğumdan beri romanlardan çıkamayıp romanslara, hayallere dalanım. Demiştim bunu. Kayboldum. Yazayım da dedim. Yazdım da dergilere, vaktiyle, *Varlık*'ta erkek ismiyle bile yazdım öykülerimi. Güzel de yazıyordum. Bunu da demiştim. Birçok meclise girdim. Pasajlarda, sahil lokantalarında aşka gelip şiir okuyanlardan, bu arada pek şiir sevmem, yazdıklarını bana anlatmaya çalışanlara kadar. Bana uyardı, bir şairin kolundan bir romancının koluna, gezip gezip dururdum. Bana uyardı. Kim bilir, dudaklarımdan okumaya çalıştığın, okuyup okuyup

uydurduğun, yazdığın, yazmaya çalıştığın belki de benim gönül meselem, kimseyi sevememem. Ama yazamıyorsun işte bak. Gerçekten şu an sen mi anlatıyorsun bunları, buna mı inanıyorsun, güldürme beni çocuk.

Bak, dinle Mevlüt, hâlâ konuşuyor, anlaşılmıyor şu an ne dediği. Sen beni dinle.

Anam-babam muallimdi, dedelerim çok zengin, en güzel okullarda okudum, eve hanım hocalar gelirdi. Eski dilde mürebbiye. Konağımızın on dört odası, salonlarında uçuşan halayıklar, kapıda atlımız, arabamız, az ileride Farsçadan yapılmış bahçemiz, havuzumuz ve bahçıvanın evi vardı. Bütün kuzenlerim, kuzinlerim çevremdeydi. Ama ben hep tek başımaydım. Cumhuriyetin ilk yılları, konağımıza nazlanmadan sokuluyordu. Birisi, çok mu hayalbazdı ama adını şu an yanlış hatırlıyor olabilirim, Türkân Hocam, bana Michel Forster'ın Çekil Önümden, Aklımda Sen Varsın diye beni hüngür hüngür zırlatan bir roman verdi. Çocuğum daha, kadının ettiğine bak. Adam ve kadın yıllardır aynı sokakta, yan yana, apartmanlarda yaşarlar. Birbirlerini aramalarına rağmen, sesleri ve görüntüleri yutan bir kör nokta yüzünden bir türlü buluşup kavuşamazlar. Roman böyle. Çocuktum, çok sevmiştim o adamı. Yazarını. Romanın. Beyoğlu'na çıkıp Michel'i aradım. Michel'e benzeyen müellifleri, ya da. Ve. Bu kadar güzel laf eden adamların yakışıklılığını, gizemini, sevilip sevilip pamuklara sarılası bedenlerini. Olur mu a hiç öyle, olmaz elbette. Olmadı. Bir Allah'ın kulunun da nazarı kalbime değmedi. Varsa yoksa o saçları briyantinli,

dili yumuşak, baktıklarında yüreğimi titretecek adamlar. Ama bakmadılar, bakamadılar, hepsi kâğıt adam.

Dur, dur! Seni uğraştırmayayım, olur mu hiç öyle, yalan söyledim, şaka yaptım, gerçek çok üzüyor, sıkıyor diye böyle yaptım, sana doğrusunu anlatayım: Evet, annem babam öğretmendi. Burası yalan değil. İkisi de memleketlerinden ayrılıp mesleklerine soyunanlardan. İki gönüllü. Zengin olan kendileri değil, ebeveynleri. Ailenin birisi Dikili'den, diğeri Yalovalı. Eskiden, şimdiki gibi değil, Anadolu'da her büyük kasaba birer İstanbul, pek sonra İstanbul'a gelmiş bu kasabalar. Bunlar da bulundukları kazaların ileri gelenlerinden. Var sen hayal et varlıklarını. Ama iki aile de pek razı değil onların evliliklerine. Evleniyorlar, ama helallik, rıza almadan büyüklerinden. Epey sonra kabul ediyorlar dedeler, ama bizimkiler mazbut olan hayatı tercih ediyorlar. Ayrıca müntekimler, onların varlıklarını, menkullerini reddediyorlar. Ben bu iki âşığın kerimeleriyim. Bu husumette, nenemi, anamın anasını ancak yıllar sonra gördüm, adın kitapta geçmiyor güzel kızım, ama her şeyim senindir, dedi, mirası yığdı önüme. Mürebbiye bilmem, görmedim, Türkân Hoca diye biri yok. Anam da babam da yazmamı, yazıyor olmamı desteklemediler, lakin engellemediler de. Romanı da ben yazdım. Yazıyor olduğum için utandığımdan *Çekil Önümden, Aklımda Sen Varsın*'ı ortaya çıkaramadım. Bir adam ile bir kadının aynı sokakta, yan yana, apartmanlarda yaşamalarını, birbirlerini aramalarına rağmen, bir türlü buluşup kavuşamadıklarını anlatıyor. Buluşsalar, biri diğerine, baharlı-çiçekli yaşam

verecek, yaşamı sürdüren de diğerine çok güzel hayat bağışlayacak. *Bir Ölüm Bağışlamak* geldi bak aklıma şimdi. Neyse, neşriyat evlerine gitmeye çekindim.

Ben konuşurken Mevlüt ağlaya ağlaya, kuklalarıyla, bebeğiyle konuşuyor, öyle güzel ağlıyor ki, ne diye çıkarayım onu yasından!

Sonra birikmişimle ve erkek ismiyle matbaada bastırayım dedim, sonra çekindim. Yapmadım. Yapamazdım. Ama ne var biliyor musun, sen seversin, böyle yazlı, düşlü, ipekli, papatyalı, günahlı hikâye değil benimki, övünmek gibi olmasın. Öyle ölümsüz olmak için de değil, istediğim için yazdım her şeyi.

Mevlüt her gün ağlar ama bugün farklı bir gün. Tuhaf, sıkıcı bir gün. Şöyle ağaçlar, evler biraz eğilse de, ah denizi, az daha denizi görebilsem. "Kulağım duymuyor evet, ama kalbimle beslerim ben onu." Kuklalarının yerini alması gereken kadını söylüyor sana. "Onu bir sarıp sarmalasaydım, koynuma alsaydım, koklasaydım." Bunu dedikten hemen sonra, onun abilerini, babasını bir anda öldürebileceğini düşünüyor. Patatese batırır gibi, bıçakla. Hemen öldürüyor. Her şeyi biliyorsun, senin bildiğini her gün hatırlıyor Mevlüt. Mevlüt, ona ulaşmak için her gün abilerinden üç vakit zılgıt yiyor, dinlenmek için buraya, bu kuytuya geliyor. Duyuyor musun? Senin balkonunla benim balkonum, Mevlüt'ün mutfağını asla göremez. Kör nokta derler ya, işte ondan. Duyuyorsun ama işte: "Kederimden öleceğim arkadaş!" Bir yandan ahtapotların

bacaklarını doğruyor, bir yandan söyleniyor, "Bulsam ya onu, anlatsam ya her şeyi."

İşte böyle, her gün bu kederle yoruluyor, dinlenmek için bu kuytuya geliyor. Senin için sürpriz değil, kadının, zaten biliyorsunuz, şu benim yanımdaki kadın, Mevlüt'ün eski sözlüsü, oturup, ağlaya sızlaya, sesin Mevlüt'e mi, yoksa başka bir sağır adama mı ait olduğunu düşünüp duruyor. Gidip bir konuşsa. Ama her günün, bir önceki güne göre artık daha çok geç olduğuna, her günün yıllar sürmesine üzüle üzüle, inceldikçe incelen gövdesini odadan odaya taşıya taşıya, o da ellilerinde artık, sen insana değil de zamana olan küskünlüğün ne olduğunu bilmezsin, işte ölüyor kızcağız.

Ne oldu genç adam. Delikanlı. Olmuyor mu. Susuverdin. İki saattir susuyorsun. Dün gece güzel güzel laflıyorduk. Ayaktaydım, üzerimde çiçekli elbisemle. Tatlı tatlı konuşuyorduk. Neşeliydin, ben de evvelsi gün sırtıma bardak çektirmenin rahatlığıyla kıpır kıpırdım. Dur bakalım, hatırlayayım: Seninle Jessica, Lena, Raimunda, Alicia, Lydia, Nina, Elena, Leo Macias'tan bahis açmış, bunların neredeyse ortak arkadaşlarımız olduğunu kabul etmiştik. Hayalimizde yaşasalar da cesur, güçlü kadınlardı, değil mi?

Boş ver dün geceyi! Birazdan olan olacak nasıl olsa. Ayla gelecek, beni kucaklayıp içeri taşıyacak, o taşırken ayaksız, bacaksız bedenimi, göreceksin, önce dilin tutulacak, sonra hep korkacaksın bundan. Söyleyeyim de önce bana ıhlamur getirsin Ayla. Onu içeyim. Bugün

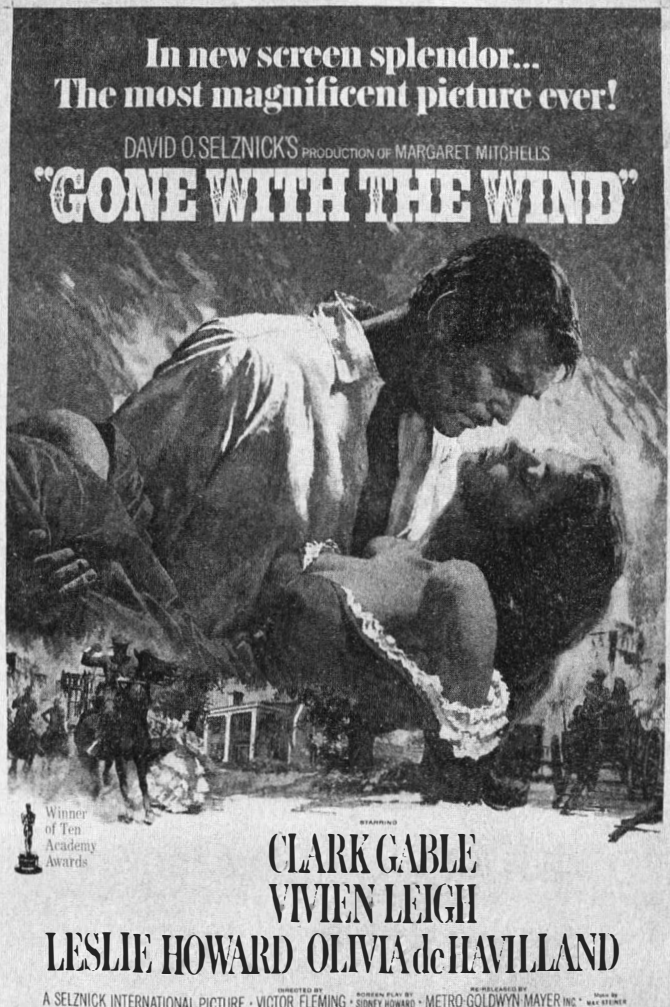
farklı bir gün, başka şeyler olacak gibi. Evet, uzun uzun yıllardır yan yanalar, ama kısmet bu işler elbette, onlar için olacaksa da çok geç.

Adını seslendi Ayla'nın. "Bir ıhlamur içsem sesim rahatlar."

Sadberk, Hanım demiyoruz artık, hikâyenin burasında yavaşlıyor, iç geçiriyor, omuzuna konmuş bir kuşu ürkütmemek ister gibi, gözlerinin elasıyla Ayla'nın gözlerine bakıyor. Duraksıyor. Durdu. Gülümsüyor. Mevlüt, sırlarını biliyoruz artık, o an, Sadberk gülümserken, her ikindi vakti içinde süründüğü tünele girmek yerine, elinde triportörün anahtarlarıyla mutfak kapısına çıkacak. Ama her zamankinden daha dik omuzlarla. Koşacak, çokça kısalmış bacaklarıyla. Otomobiline. Kapısını sertçe açıp, hırsla çevirecek kontağı. Tüm gücüyle basacak gaza. Vitesi ikiye atacak. Hızla. Arkasından Ali koşacak triportörün. Onun peşinden, üniversiteyi kazanamamış, bu yüzden tekstilde çalışan, yorulan ve evinde gizli gizli sigara içen genç kız, kim için koştuğunu bilmeden koşacak. Birkaç mutsuz adam. Direksiyonu kıracak apartmanının önündeki bataklığa doğru. Ben gideceğim mesela, tam olarak bu coşkunun kahramanlarından olamamış ben, artık ne kadar ben olabilirsem, acı, çok derin bir acı olduğumu hatırlayıp, bir filme gideceğim, her şey bittikten sonra bekleyip ilk matineye. Bakın, göğsü yanan birkaç kadın. Sokaktan bahçeye geçen, "Makeda! Makeda!" diye bağıran bir aklıevvel, mahallenin delisi. Sadberk'in ayaklarıyla yaptığı genç adam, kulaklığından, defterinden soyunup ayağa

kalkacak birden. Balkonlar karışacak. Beceriksiz hikâyeci, öykünün sonunu toparlayamıyor. Nasıl toparlayacak, onu düşünüyor. Bataklığa doğru koşanların, Mevlüt'ü durdurmaya çalışsalar bile, bacaklarını bir ılıklık, içlerini bir serinlik kaplayacak, vazgeçecekler onu durdurmaktan. Ne de olsa, hepsi Sarı Dede'nin torunları. Balkonlardan bir türkü duyulacak, herkesin acısı sevgisi kadar, güzelmiş, çirkinmiş ne fark eder diye. Sonrası bilinir. Kanatlar açılacak, kanatlar dökülecek. Ben de biraz daha çatıda kalacağım, sonra bir öyküye dönüşmeye çalışacağım. Belki canlı kanlı, hatta süper kahramana. Şu an her ne kadar tamamlanmamış karakter olsam da ayaklarımı buz kesecek, gövdemi tipi.

"İyi filmler seyret, seyret ki onlar fevkalade latif oluyorlar, fevkalade terbiye ediyorlar sendeki manayı."

In new screen splendor...
The most magnificent picture ever!
DAVID O. SELZNICK'S PRODUCTION OF MARGARET MITCHELL'S
"GONE WITH THE WIND"
Winner of Ten Academy Awards
STARRING
CLARK GABLE
VIVIEN LEIGH
LESLIE HOWARD OLIVIA de HAVILLAND
A SELZNICK INTERNATIONAL PICTURE · VICTOR FLEMING · SIDNEY HOWARD · METRO-GOLDWYN-MAYER INC. · MAX STEINER
STEREOPHONIC SOUND · METROCOLOR

Kimselerin uğramadığı adanın sahilinde, küçük kulübede uyanıp sandalımla denizin ortasına uzanmamı sağlayacak imkânları, yıllar var ki, denkleştiremedim. Ben de sirenleri cinnetten, sinirleri pistondan bir trene battaniyemi, tahta bavulumu atıp, karlı ovaları yara yara, dağları çığlık çığlığa, ülkenin en uzak noktasında biti, böceği, tahtakurusu, resepsiyonu, komisi, çaycısı, sahibi aynı olan motelde bir gece geçirdim. Ertesi gün gittiğim yoldan geri geldim. Buradayım şimdi.

Tipi. Kar. Nasıl da seviyor insan evladı bunları. Yüzlerce semaver, çıkardığı buharla çehresini kolluyor, saklıyor. Koyu, eski renklerin ceketlerine, kasketlerine, Aksaray'ın mesai bitimi halkına, çocuklarla kalem satan çocuklara, çakı-çakmak, elektronik malzeme, ayakkabı, simit, tavuk-pilav tezgâhlarına flaş ışığı gibi dokundum. Herkesi kafasını yere eğmiş, buharında saklanırken yakaladım. Hareketsiz. Donmuş. Bir fotoğraf olarak ben, delil teşkil eden yüzlerce fotoğrafı aynı anda yokladım.

İYİ FİLMLER, TATLI RÜYALAR

Yerler buzlu. Aksaray'dan Samatya'ya koşarak, hızla ve ecel korkusuyla geldim.

Buradayım: Işkırlak Sok. No: 15 ya da 17. Güler Apt. Teras. *Terasın köşesi.*

Kolların açık, iki yana.

Derin bir nefes, avuçlarım yere paralel. Yarım metre sıçrayarak kafa kafaya vermiş apartmanların arasına,

boşluğa, sonra asfalta kendimi bırakayım şimdi. Asfalt: Atlas atlas yatak, yorgan, döşek değil, taş! Hoop! Baş dik, gözler karşıda. Yanaklarım kar fırtınası yalıyor, emiyor. Etime, kanıma hiç bulaşmadan, ellerimle, kollarımla dengemi sağlayarak asfalta yumuşak bir iniş yapmalıyım. Süzülürken karşıdaki pencereleri yakalamak.

Beş: Yukarıda kaldı, bu dört. Sol bacak hafifçe bükülmüş.

Üç. Yavaş! Yavaş! Aman yavaş! İkinci kat. Ciğerlerimi iyice temiz havayla doldurmalı. Sağ ayakla dokunmalıyım yere de. Bir. Hooppaa. Sarsıntı. Önce sağ ayak, sonra sol. Nefesini bırak. İki kolu gererek aç. İki ayak da yerde. Sağ bilekte sızı, belimde zorlama, omurilikte zararsız bir basınç, ince bir çıtlama. Soğuktan olacak. Kollar! Denge! Tamam, denge.

Karla karışık hayalet. Böyle düşünür gören. Belki. Varsa, ya da, birkaç kişinin anlamsız ve şüpheli bakışları altında karla dondurduğum gülümsememi sulandırmadan adımımı attığım tarafa omuzlarımı düşüre düşüre yürüyüp apartman duvarına sırtımı verdikten sonra sağ tabanımı duvara koymalıyım. Sigara. Kibrit. Alev. Büzülmüş dudaklar, isyanı ergen gözler, çapkın ve küstah, tepeden süzmeli herkesi. Sigaramı yakmalıyım. Sigaramı yakarken içinde siyah-beyaz bir James Dean olan kartpostala dönüşebilir miyim?

Geri çekilip, ta terasın öbür köşesine kadar, tüm varlıkları beni yavaşlatmak için elbirliği eden atmosferde her biri üçer saniye süren on adımı kalçalarımdan fırlatarak

yaptığım fiyakalı koşunun ardından boşluğa zıplayıp ışıktan bir perdenin diğer tarafına düşüp sır olabilir miyim, yoksa yere mi çakılırım, *Sırlar Oteli*'nden atlayan çocuk gibi, gözkapakları huzura yapıştırılmış.

Atlayacağım. Dirimin korkusu beni alıkoyuyor şu an buradan atlamaktan ama açıkçası ve doğrusu buradan atladığımda ceset olma ihtimali de yüksek. Bu tipiden birbirinin gözlerini görmeyen insanların, gazetede, benim ölüm haberimi görme konusunda ne kadar yetenekli olduklarını biliyorum. "Genç adam varoluşa doğru bir adım attı, düştü ve öldü..." Çok felsefi. Hem de yalan.

"Sevdiği kız yüzünden..." Çok eski bir gazete haberi bu da.

Gündüz vaktinin devrildiği saatte burada olmamın varoluşsal bir temeli var elbette, *sevgi*mi ispat uğruna değilim bu soğukta, burada. Buradan atladığımda şık bir duruşla, bir hevesimi yerine getirmek için, önce havada, sonra yerde bulunmak. Ama şimdi değil. Dur. Böyle işler konsantrasyon, inanç ve beceri istiyor.

Çok soğuk!

Bulunduğum teras, suriçinin bütün terasları gibi. Onların gösterdiği her yeri buradan görebiliyorum, buradan görülmesi mümkün olmayan yerleri de seçebiliyorum ufak tefek. Şu an böyle bir göze sahibim.

Sol tarafımda birinci meşrutiyette iskelesi atılmış, ikinci meşrutiyette duvarlarına mermer katılmış, fazla bekletilmeden o günden buraya gönderilmiş ilkokul binası,

Samatya Yunus Emre İlkokulu. Arkada Galata Kulesi, Süleyman'ın minaresi, Elmadağ, Aksaray'daki binada dijital renklerle saklanarak zemine yedirilmiş koca bir göz. Bulunduğum yerden bana sırtını dönmüş binaların ön cephesini, denizin dibini, dükkânların ardiyelerini, yerin altından yaşayan metroyu, Aksaray'da bana sırtı dönük binanın yüzünü, yüzündeki dijital gözü görebiliyorum.

Karla karışık şehir. Karışık. Karışık, ama Madam Herika'ya Fransa'dan oğlunun Noel ağacının dibine konması için satın alınmış, kardeşimle birlikte Küçük Paris diye saatlerce başında beklediğimiz, içinde pullar oynaşan kürecik gibi tuhaf, karikatürize, sevimli ve elde edilebilir. Sağ tarafımda güvercin kafaları, Sivriada, bütün kem gözlerle yazılmış, sonra içlerine tükürülmüş muskaları yıkayan Marmara'nın ekşi suyu. Başımın üstünde, karanlık bulutların koynunda ağlamaklı, masmavi bir çift göz. Anne gibi bakıyor, anne gözleri oraya asılmış beni izliyor. Sendeledim. Ne tuhaf gözler. Ne işi var orada, her ikisinin de?

Sendeledim.

Düşüyordum neredeyse. Şimdi inmesem daha iyi olur. Tehlikeli bir işe böyle hazırlanmadan kalkışırsa, insan ölür.

Terastaki bütün kiremit rüzgârlıklı, siyah tuğlalı bacalar sağlam. Otuz sene önceki gibi. Vay be. Otuz sene önce bir gün buradaki bacayı kırmıştık.

O bir gün? Otuz sene önce, askerin sokağı yürümeyi veya apartman kapısında durmayı yasakladığı günle,

burada, bu terasta Mustafa'yla top oynama gayretlerimiz ve bacayı kırmamız an aynı güne denk gelir. Top aşağı düşmüştü. Peşinden atlayıp, koltuğumun altında topla geri dönüp arkadaşıma sürpriz yapmanın mümkün olduğunu, bunun şaşılası bir durum olmadığını düşünmüştüm. Ama sokakta görüldüğüm an, annemin elinin kulağımda olduğu an olacağı için bu atlayışı gerçekleştirmedim. Ben de oyunumun elimden alınmasına kızarak banyomuzun penceresinden, altıma sandalye koyarak, vapursuz da yaşayabilen denizi seyretmiştim.

O gün yaşadıklarımı, atlama isteğimi, askeri, vapurdan soyunmuş Marmara'yı orta üçe giderken Türkçe dersinde kompozisyon olarak yazdığımda Türkçeci bana 1 vermişti. Ah yüce edebiyat! Ne anlasın kadıncağız edebiyattan. Edebiyattan anlaması kocasının açlığıydı belki. Gönül.

Şimdi de aynı şeyin mümkün olduğunu düşünüyorum. Yani atladığımda, tekrar yukarı sıçrayabileceğimi, ya da eve gidebileceğimi.

Gökyüzü kar bulutlarıyla kaplanmış, karanlık. Çok soğuk ve başımın üstünde, bulutların koynunda ağlamaklı, bir çift masmavi göz. Sıcacık iki tane gökyüzü. Kirpiklerine tuz durmuş, aklarına yüzlerce yaş düşmüş. Çocukluğumda durdurup beni öğütlemiş, büyütmüş, bana filmlerden artan masallar anlatmış, gözbebeklerinin sinemasına beni konuklayıp filmler seyrettirmiş gözler

Gözbebeklerinde sakinleştirici, derin bir yakınlık ve her bucağı uçsuz arazinin ortasında, saman yanaklı bir

korkuluk. Annemin gözleri değil bunlar! Bunlar Kraliçenin gözleri, Nurperi Hanım'ın. Kraliçemin gözleri.

Mutluluğu benim doğumuma bağlı annemin psikiyatri bölümüne nevroz tedavisi için sık sık gittiği dönemlerde yerleşmiş şu an terasının köşesinde dikildiğim apartmana ailem. Doktor "Eğer bir çocuk doğurmazsa, hanımefendi çok mutsuz bir yaşam sürecek" demiş babama. Doğduğumda ev şenlenmiş. Ama teyzemin dediğine göre, dilim dönünceye kadar, yani kardeşimin doğumundan sonra annemin gözlerini seyretmişim vaziyetten haberdarmışım gibi, sürekli.

"Oğulcuğum, bu gece televizyonda film var, ünlü bir kadın edebiyatçının romanından. Kat'iyetle seyret, olur mu?"

Babam eve gece yarıları gelirmiş ve ben salonda annemin dev gibi gövdesinin ardına saklanarak filmler izlediğimi çok iyi hatırlıyorum. *Dr. Jivago, Doğu Ekspresi Cinayeti.*

Annemin uyuklayan gövdesinin ardına saklanarak seyrettiğim filmde cinayeti işleyenlerin elleri vardı, yüzleri yoktu. Film bittikten sonra yüzlerini çizmiştim. Saçlarımdan renk, dudaklarımdan kırmızı, gözlerimden nefret, yanaklarımdan çocukluk kaçırarak karanlıkta. O günden sonra Sirkeci-Halkalı hattında koşuşturan tren hep salonumuzun içine uğrar olmuştu, paldır-küldür, siren sesiyle. Annem seyretme derdi. İçinde çocukları kaçıran yaşlı bir kadının koşturduğu bir film de seyrettim, göl ve bataklık kenarlarından. Kaçırıp onları yiyordu. Ben annemin koca

gövdesinin arkasına sığınıp, gözlerimi kapayıp, tek tek, ona kadar sayıp, yavaş yavaş, o yaşlı kadının gelmesini bekledim. İlk serçeparmağımdan ikinci serçeparmağıma kadar dua okur gibi ona kadar saydım. Gözlerimi açıp "Anne" dedim. Anneme ne kadar korktuğumu söyleyip, bir tepeden aşağı yuvarlanarak kardeşimi arardım, onu kaçırmak için. Annem seyretme derdi, filmin adını yıllar sonra öğrendim: *La Llorona*.

Nurperi Hanım, o bembeyaz, o etten boğum boğum olmuş şahadetparmağını nezaketle gerip, "Sakın ola ki yerli film seyretme oğulcuğum! Ecnebi filmler seyret, seyret ki onlar fevkalade latif oluyorlar, fevkalade terbiye ediyorlar sendeki manayı" der de ben seyretmez miyim ama?

"Bizdeki televizyon çok iyi çekmiyor. Sizde seyredebilir miyim Nurperi Teyze, bu akşam sizde kalabilir miyim?" Her zaman yalvaran sesim Nurperi Hanım'ı kandırır, sesimin ondaki yankısı annemi ikna ederdi. Hava kararır kararmaz kedi desenli kazağımla ona balık yemeye, film seyretmeye giderdim. Kapıyı açar açmaz beni onunla birlikte bir bambu bitkisi karşılardı. Daracık boyunlu, koca kıçlı vazonun içinde, tahtamsı çirkin gövdesiyle ve dumanı esrar, kıvrım kıvrım tavana yükselen kafasıyla. Ayakkabılarımı çıkarttırmazdı Nurperi Hanım. "Hımın... Son moda bunlar beyzadem, yüksek topuklu, çıkarma onları, ama yatağa da onlarla yatayım deme, emi." Ayakkabılarımın yeni gıcırtılarıyla girerdim içeri, salona alırdı beni. Oturduğumda üzerinde kaybolup gittiğim yemek masasının etrafındaki beyaz mobilyalı, kadife tenli san-

dalyeler beni diplomat gerginliğiyle çağırıyordu. Krem rengi ipliğiyle masanın her tarafını kuşatmış örtünün altında beyaz, bembeyaz mobilyasıyla beni bekleyen yemek masası da. Önce kanepeye yerleşiyordum sırıtarak, saçlarımda Nurperi'nin su kokan yumuşak elleri. Sonra ben görmeden giderdi ellerini saçlarımda bırakıp.

Kaybolurdu. Nereye kaybolurdu? Mutfağa kaybolurdu. Çakmak sesi, tüpgaz tıslaması. Heyecanla kanepeden iner, biraz da onun salonda olmamasını fırsat bilerek, burnundan kıl aldırmayan, bakılası, dokunulası kütüphanesinin önünde bitiverirdim. Toz toplayan kitapların cilt cilt kokusu ciğerlerime dolar, onların önünde kendimden korkuyla dinlenen bir bilgin yapardım. Mey-dan La-ro-us-... usse... Kaç kitapmış. Bir, iki, üç, dört... Amma çokmuş. Dur. En sonundakinde yazıyor. Yirmi dört. Tamam. Hayat. Bu kaç kitapmış. Bir, iki, üç. Yedi kitap. Ama ondan bir önceki kitapta dokuz yazıyor. Boş ver. Var mıydı sahi o zamanlar böyle bir ansiklopedi.

Üstteki mavi kitap. İki Gelin-in Hatır-a-raları. Tek kitap. Bal-zaç. Cık. Bal-zac'mış. Tarık Buğra. Küç-ük Ağa. Küçük ağa benim. Küçük paşayım ben. Buğra diye soyadı mı olurmuş. İsim o. Volkan'ın abisi Buğra Abi. Nurperi Teyze geliyor. Oturayım.

"Beyzadem, sen otur... Canın sıkılırsa kitaplara bakabilirsin, mecmualara..."

Sadece sesi geliyor.

Okula başlamadan önce o öğretti bana okumayı, sayıları, çizgi-romanların önce resimlerinde göz gezdirmeyi, sonra baloncuklara bakıp kutucukta ne olup bittiğini öğrenmeyi. *Popeye*'nin Temel Reis olduğunu kendi kendime öğrendim ve uzun süre Karadeniz fıkralarından *Popeye* fırladı ortalığa Temel Reis yerine.

"Televizyon açıldı herhalde, istersen televizyon da seyredebilirsin..."

Herika Teyze, Türkçeyi Niğdeli eskici diliyle konuşurdu. Herika Teyze'nin ilaçlı kokunun gezindiği evinde kulağıma çalan bazı isimleri evvelki gün çıkan filmde de duydum. İsa Peygamber, Meryem Ana... Ama bunlar Türk ismi!..

"Ecnebiler de Türk mü Nurperi Teyze?"

"Değil paşam."

"Neden ama, Türkçe konuşuyorlar?"

"Onların yerine başkaları konuşuyorlar, seslendiriyorlar..."

"Türkler mi?"

Seslendirmek? Anlamadım.

"Televizyonu aç istersen paşam..."

Çamaşır suyu, naftalin, deterjan kokuları arasından fışkıran holün karanlığına sıkışmış banyoda ellerimi yıkamalıyım, o söylemeden önce. Beni daha çok sevmeli.

"... Ama önce ellerini yıka bir güzel paşam."

Televizyon kendi kendine açıldı. Açılış. İstiklal Marşı'nı duyuyorum.

Bakır renkli musluktan akan su ve kabartmalı sabun. Ayaklarımın altındaki taburede büyüyen ben. Benim de sakallarım çıkacak mı, ağzımın kenarında bir sigara, gözlerim kısık, kötü ile çirkini gönderebilecek miyim çölün mezarına? Benim de sakallarım çıkacak mı, terleyen güneşin altında pırıl pırıl, sarı sarı? Ama önce ellerimi yıkamalıyım, ellerimi ovalamalıyım pespembe.

Beyefendi gibi inip tabureden, aylak adımlarla yürürdüm holü. Mutfakta kızaran balık kokusunu, kaynayan çorbayı, limon coşkusunu aklımda tutarak salona geçerdim. Perdeleri geceye açılmış pencereden içeri sızan ilkokulun mermer duvarlarına gülümserdim saçları briyantinle yağlanmış bir üçkâğıtçı gibi. Herhalde, "Bir sene daha bekle, hem biliyorum bana öğreteceklerini," derdim.

Tavadaki balıkların bir an önce kızarmasını beklerdim. Salondaki duvar kâğıdının, her biri aynı olan, duvarı küçük eşit parçalara bölen desenlerini yerden tavana kadar sayardım, bir pencereden diğerine yürüyen bütün desenlerini seyrederdim. "Hayatta herkes eşit, eşit pay alır, sen de kardeşinle paylaş," derdi babam. Yaşanan hayat böyle olmalı, duvardaki gibi, diye bir masal uydururdum, filmdekilerin hayatı böyle değil, diyordum, en azından bizim duvarlarımız kâğıtsız mavi ve bu kadar düz hiç değil.

Pencerenin dibindeki sehpaya oturtulmuş o güzelim camda, üstteki camda İstiklal Marşı. Program. Yani "İçindekiler" bölümü. Sehpanın altında gümüş kâseler, biri kız iki bembeyaz çıplak çocuğun el ele göğü gösteren biblosu. Çok renkli ve kuşlu bir kitap, içinde güvercinler, kumrular. Ahşap bir kutu: içinde tırnak makası, kanatlı bir bıçak, çakıl taşları, parmak boyunda bebekler. Onun yanında minik bir tavla kutusu, çerçeveler ve mavi iki vazo. Çerçeveler: Bir, kenarı bisküvinin kenarına benzeyen çerçevenin ortasında kalpaklı, çok bıyıklı bir amca. İki, altın rengiyle çevrelenmiş çok soluk fotoğrafta başında bir külah, göğsü annemin "Reşat altını" adını taktığı paralarla çok süslü, ak sakallı, çok sakallı bir başka amca. Üç, kocaman gözlü, kocaman gözbebekli, saçlarının hepsini tepesine koymuş çok güzel bir abla, kadın, kız, teyze, neyse işte, filmlerdeki kadınlar kadar güzel. Dört: Boş.

Hepsinden iki tane vardı. Çünkü arkalarında ayna vardı.

Doğrulurdum.

"Televizyon şimdi ayna değil, ondan bir tane var, benden de bir tane şimdi."

Her defasında sorardım: Bu çok bıyıklı adam kim? Ağabeyim, İstiklal Harbi'nde şehit düştü oğulcuğum. Bu çok sakallı, çok paralı amca kim? Akrabam, nazırdı, paşaydı. Nazır kim? Büyük adam. O paralar neden orada? Onlar para değil ki, madalya, nişan. Bu çok güzel abla kim? Ah canım, o benim. Ben de paşayım ama, değil

mi? Tabii ki sen de. Gülerdi ve ellerinden lavanta sürerdi saçlarıma. Bu dördüncüsü neden boş?

Sorduklarımın cevaplarını hiç unutmazdım. Hatta cevapları alırken bile içimden onunla birlikte tekrar etmeme rağmen, o balık kızartırken ben tekrar hatırlamak için dikilirdim sehpanın önünde. Sonra diğer pencerenin önündeki, onun tombul kırmızıdan koltuğuna çıkardım. Oradan yarın sokağa çıkmanın yasak olup olmayacağını düşünürdüm ve içimden dua geçerdi balıklar bir an önce kızarsın diye. Penceremdeki yansımamda saçlarımı kapatırdım ellerimle. Hop: Yul Brynner. Sonra saçlarımı dökerdim önüme. Hop, *Majestic*: Charles Bronson.

Evi seyrederdim. Ev çok güzeldi. Avizesi vardı, bir taşında bizim lamba gibi yüz tane lamba yanardı, ampul. Kadife kırmızı perdeleri. Duvarlarını kollarının arasına alan sarınaşığı. Esrar dumanıyla tavana yükselen bambusu. Çikolata renkli mobilyaları. Şamdanları. Şeffaf bir kumaşa işlenmiş çiçeklerin altında çikolata renkli bacaklarıyla başka bir masa. Kitapları. Nurperi Hanım'ı. Zamanı her an taze tutan Nurperi Hanım'ın nefesini ve.

"Sıkılmıyorsun, değil mi?" "Bu evde her şey var Nurperi Teyze. Teşekkür ederim." "Canım benim, aferin bak, 'r'leri söyleyebiliyorsun okula gitmeden daha... Yemek geliyor, sabret."

Yemek değil, balık. Yemek: Çorba, pilav, kuru fasulye gibi şeyler, patatesten yapılan yemekler. Balık. Başka.

Balık: Annemin Balık Pazarı'na tembelliği yüzünden gidip alamadığı, ya da babamın parasını esirgediği bir düş.

Balığın kızarmasını beklerken bir ömür geçerdi pencerenin önünden beni kızdırmak için. Kokuları arasında damaklarıma biriken limon tadıyla ziyafeti beklerdim. Bol limon, bol salata, bol balık. Hep palamut. Ama önce çorba gelirdi sofraya. Çorba midemin cilasıymış, öyle derdi. Çorbanın buğusunda yüzümü ısıtır, mideme daha çok balık doldurabilmek için çorbayı ekmeksiz kaşıklardım.

"Doydun mu, daha getireyim mi?"

Nurperi Hanım televizyonun sesini açmak için kalktığında, ne kadar cevval olduğunu heyecanla anlardım. Cevval kelimesini ilk kez ondan duymuştum.

"Meyve var, yer misin?"

Muzla, soyulmuş ve bölünmüş portakallarla, yemezsem sararacağından korktuğum dilinmiş elmalarla kaplı bir tabak gelirdi ve yerdik. Yerken ellerimizi şekere bulardık, kileri boş bulmuş iki neşeli hırsız gibi kıkırdayarak meyveleri avurtlarımıza doldura doldura, sularını tabaklara döke döke tadına varırdık çocukluğumuzun.

Şu an terasının köşesinde dikildiğim Güler Apartmanı'nın dördüncü katındaki daireden her sabah altı buçukta siyah önlüğümü giyip, sonbahar yapraklarının çamurunu sildiği yolu yirmi çocuk adımıyla tüketip annemin camdan uzattığı öpücüklü elle okula giriyordum.

Babam bir akşam ağzından bir sır kaçırdı: "Evladım," dedi, "oğlum," dedi, "anneni üzme. O ne derse sen tersini

yapıyormuşsun. Dediklerine cevap vermiyormuşsun, tamam, kırıp dökmüyorsun ortalığı ama annen seninle konuştuğunda sadece gözlerine boş boş bakıyormuşsun, mel mel. Annen bak üzülüyor. Sen olmadan evvel mutsuzdu annen, sen oldun. Senin doğumunun anneni mutlu edeceğini söyledi doktorlar, çok akıllı çocuksun, annen hasta, üzme onu, o seni seviyor, tamam mı?"

Annemin okuma-yazma bilmemesi köyde okulun olmamasına, benim doğumum ise annemin yalnızlık korkusundan sinmiş bakışlarla babama durmadan bakması, babamın annemi her şeyden daha fazla seviyor olması ve şehirde psikiyatrların görev yapmasına bağlanabilirdi.

Köyde okul yoksa, şehirde psikiyatr var.

Her sabah okul kapısının levhasının altından geçerken annemin hâlâ neden okuma-yazma öğrenmediğini ve doktorların söylediği sözü düşünürdüm.

Annemi çok seviyordum, ama uçuşan bulutun koynundaki gözler annemin gözleri değil.

Şu an tipi altında turuncu ve kırmızı balıklar yüzüyor, çok üşüyorum. Bu apartmanın dördüncü katında değil de beşinci katında, doğrusu Nurperi Hanım Teyze'nin evinde çok mutlu olduğumu hatırlıyorum. Annem ben onu sevdiğim için vardı, ben Nurperi Hanım için yaşıyordum.

Başımın üstünde, göğün tozlanmış siyahında ağlamaklı, bir çift masmavi göz. Buzdan iki güneş. Kirpiklerine tuz durmuş, aklarına asırlık yaş düşmüş. Çocukluğumda

bekletip beni, saçlarımı okşamış, tütsüler yakmış, bana masallardan artan filmler anlatmış, gözbebeklerinin sinemasına beni konuklayıp filmler seyrettirmiş gözler. Gözbebeklerinin kandıran ışıltısı, her bucağı uçsuz arazinin ortasında saman yanaklı bir korkuluğun üzerinde, gökyüzünde bulutun içinde kendisi. Kraliçenin kandırılan gözleri. Kandırıldığı için kandırmaktan başka çaresi olmayan gözleri.

Annem bir bardaktan fazla çay içmemi istemezdi, kahvenin ise beni "Arap" yapacağını söylerdi.

Saçlarım da kıvır kıvır olacak mıydı? Gözlerim siyah? Alnım esmerleşecek miydi? Yoksa sadece yanaklarım mı batacaktı çamura? Soruların hepsini Nurperi Hanım'a sorardım.

Samatya'da, Arap Kuyusu Mahallesi'nde gördüğüm, Mısır'dan buraya gelmiş Arap teyzelerine benzeyecek miyim?

"Yok yavrucuğum, yok evlatçığım," derdi. "Benzemezsin. Ben sana paşa çayı yaparım. Ardından bol sütlü bir kahve... Sabaha bembeyaz uyanırsın paşam."

Mutfaktaki semaverden salona yağan buharın tazeliği. Kaşık bardak şıkırtılarından mutluluğun kına gecesi. Dünya boydan boya sevinç, her yer çay.

Nurperi Hanım, keyifli bir gururla taşırdı çay tepsisini. Dimdik sırtını kambur etmeden, özenle koyardı sehpanın üzerine. Bardağın ağzına tam oturmayan süzgecin muzipliğine gülümseyerek gözlerini kısar, ilkini doldurur, sonra

diğer bardağa geçerdi. Küçük çaydanlıktan akan kırmızı suya, şırıl şırıl beyaz su karışırdı. İki bardağı da doldurur, kendi çayını alır, karşımdaki koltuğuna otururdu.

"Seninki niye daha kırmızı?"

"Çünkü seninki paşa çayı."

"Sen niye şeker atmıyorsun çayına, o minik kutudan şeker çıkmaz ki?"

"Sakarinim" derdi minik kutusuna. Her defasında yeniden öğrenirdim onun kuş olmadığını, yalancı şeker olduğunu. "Çünkü ben senden daha ziyade şeker yedim küçükken, hem ben ihtiyarım evladım, yüzüme baksana..."

"Benim de büyüdükçe çayım kırmızılaşacak mı, acılaşacak mı?" Yüzüne bakmayı hiç düşünmez, gözlerine bakardım.

Kırışıklıklarını hiç görmezdim. Yüzü her zaman bir fırtınanın arkasında sakin ve yenilenen. Pırıl pırıl bir alın, gözlerinin üstüne doğmadan sürülmüş iki kaş, kemerli bir burun. Saltanat batırabilecek dudakları her zaman kıpırdardı rüzgârı, söyledikleriyle biçare bırakırdı sevdiklerini, sevmediklerini.

İstanbul hanımefendisiydi. Konuştuğunda susturur, sustuğunda konuşurdu. Şık giyinirdi, saçlarını her zaman sultan yeşili, laciverdi su, sönmüş mühür bordosundan cumhuriyet türbanları örterdi.

Ceplerine hiçbir şey koymadığı üç döpiyesi vardı: Siyah, gri, mavi. Kalın topuklu, erkek ayakkabısına ben-

zeyen, kemer tokalı ayakkabıları. Ellerinde dolaştırdığı tektaş yüzükler, içine akik sarılmış altın pırıltıları ışıklandırırdı yürürken yeri. Ama ben onun daha çok gözlerine bakardım. Televizyonda gördüğüm büyük bir devletin kraliçesi gibi otururdu tombul kırmızı koltuğunda. Ya da filmlerde gördüğüm kraliçelerin tacını, pelerinini yavere verip tahttan indikten sonra halkın arasına karışması gibiydi salonda yürüyüşü.

Gizli bir çekiciliği vardı, o yaştaki bir çocuk için bile, *le charme discret de la bourgeoisie*...

Böyle bir film vardı...

"Bir çay daha ister misin paşam? Film başlayınca da kahvelerimizi içeriz."

Çayı gene aynı düzenle, ben sanki onun paşasıymışım gibi aynı terbiyeyle doldururdu bardağıma. Bardağımın doldurulduğunu görür görmez, ben de üç çay kaşığı şeker doldururdum. Bu evdeyken hiç dökmezdim şekeri sehpaya. Alt katta ise bu tatlı görevimi annem yerine getirirdi, bu yüzden tadı hep noksan olurdu çayın. Üstelik annem, bardağın üzerinde biraz boşluk bırakır, o boşluğa da sürahiden su koyardı. Burada biraz daha üstten tuttun mu iki elin üçer parmakla, dudaklarımı da fazla yapıştırmadan çekti mi, zaten çekerken soğuyan çay keyif buruğu bir tat bırakırdı ağızda, hem de hiçbir etim yanmazdı.

Nurperi Hanım karşıma oturur, işte böyle düşündüklerimi seyrederdi.

Düşünürken hiçbir şey saklamazdım Nurperi Hanım Teyze'den.

İki bardak üçe çıkardı.

Sonra bir önceki gün anlattığı hikâyesini anlatırdı bana. Sonraki gün, bugün anlattığı hikâyesini. Uzun uzun, başkasının hikâyesini anlatır gibi anlatırdı, yine ışıklı. Kalın ve düzgün dudaklarını bazen çocuk gibi büzer, korkuturdu beni. Bazen bir genç kız gibi tepesinde pembe çiçekler, "pembe dizi" yığını kitaplığındaki. Birlikte ağlar, birlikte kaçardık onu kovalayanlardan ve oturur birlikte seyrederdik onun seyrettiği filmleri, onun gözleriyle. Hikâyesinde yaşlanmak istemezdi, yaşlanınca da yaşlılığın tadını çıkarmak için bugüne gelir, birlikte çay içerdik. Hiçbir şey tufeyli olmazdı, ortalıkta kalmazdı, ben sakallı paşa olurdum, o genç kız.

'Ben genç kız iken çok güzeldim evladım. Öyle güzeldim ki, kazanın eşrafı oğullarıyla evlendirebilmek için babama yakınan sözlerle anlatırlarmış oğullarını nasıl ağlattığımı. Oğullarıyla konuşmamamız da nadirattandı zahir. Velev ki konuştum, o da merhaba. Bizim kaza Manisa'nın kazasıydı, ama öyle diğer vilayetlerin kazası gibi değildi. Bugünkü buralar gibi sanki."

Yerdeki halıya gözlerini diker, aradığı her şeyi oradan bulup çıkarırdı.

"Her sokakta sıra sıra haneler, çevresi çiçekli ağaçlarla dolu bahçeler. Böyle apartman hayatı değil, cıvıl

cıvıl. Köylüsü de pek zarifti bizim oraların. Sokak kesme taşlarla, pırıl pırıl taşlarla döşeliydi. İki sinema vardı. Biri yazlık, diğeri kışlık. Babamla, nur içinde yatsın, hoş vakit geçirten filmlere giderdik. Lokantaların, attarların, sahafların, fotoğrafçıların, nalbantların, mecmua, gazete satan dükkânların olduğu bir çarşı vardı. Asfaltlıydı o. Yürümesi, etrafı seyretmesi bir keyifti beyzadem orada, ama bir şartla: Ehlikeyfin doluştuğu kahvehanelerin, meyhanelerin önünden geçmeyeceksin, geçersen de kafanı kaldırmayacaksın."

Anlattığı kaza, iyice gerilmiş bir perdeden akıp önüme düşer, ben de her sokağında evlerin içini görmek için telaşla avluya açılan kapılara bakar, dükkânların önünden geçer, meyhanenin oraya geldim mi kafamı önüme eğerdim.

"Doğumum Muharrem, miladi bin dokuz yüz sekizlerde, nur içinde yatsın, anam öyle söylerdi. Kızım derdi, sen boynu bükük soğukların kırılmasıyla, bohça derdest etmesiyle açtın gözlerini. İkinci kocakarı soğuklarının ilk soğuklara 'Senin elindeki fırsat benim imkânlarımda olacaktı ki, bak o zaman görürdün sen, koyundaki kuzuyu, inekteki buzağıyı, emzikteki sabiyi bak nasıl alırdım kendime' dediği zamanlarda doğdun sen derdi."

Birdenbire bir ağıl kokusu dolardı içime, Kurban Bayramı'nda kırmızıya boyanan arsaların kokusu.

"Harp dersen, İstiklal Harbi'ni hatırlarım oğulcuğum. Birinci Cihan Harbi'ni ise pek havsalam getirmiyor seyredeceğim kıvama, yalan yanlış işte. Hatarlıdır birazcıcık hafızacığım, zaten fındık kadardır. On yedime kadar Fran-

sızca öğrendim hatırı sayılı muallimlerden. Dikiş, nakış, teganni, aruz. Bunların hepsini bir güzel öğrendim on yedime kadar. On yedinci baharım şimşeklidir birazcıcık. Yağmurlu. İstiklal Harbi'ni müteakiben, günlük güneşlik olacağını farz ettiğim bir gün."

Televizyondaki yerli dizilerle şekillendirirdim olup biteni hemen, elinde bir kitap, saçları kafasında toplanmış, dar uzun etekli, fırfırlı gömleğiyle muallime Nurperi.

"Neyse, sözü yormayalım.

"Kazada bir müsabaka tertip edilmiş idi. Anlatacağımı dinle asıl. Vakıa, ben bu müsabakaya katılmayı kendim için pek yakışır görmüyordum, validem görüyordu. Bir güzellik müsabakasıydı. Bir sürü eğlenceye, temaşaya eklenmiş müsabaka. Her ne kadar Kur'ân'ı hıfzetmediysem de, güzelliğimi öyle ortalık yerde herkese gösteremezdim. İmanım vardı, Allah korkusu... Hem sadece kazanın adamları değil, her kazadan o sıralarda oralarda dolaşan memurlar, subaylar da temaşa edeceklerdi, müsabakayı diyorum, seyredeceklerdi. Eh pek tabii kazanın köyleri, komşu kazaların köyleri de gelecekti. Kazanın eşrafı da bu dedikoduyu duymuş, onlar da kızlarının bu müsabakaya iştirak etmelerini arzulamış olacaklar ki, hepsi kızlarını bir güzel hazırlamışlar. Eh benim, nur içinde yatsın, babam da katılmamı istemiş, rahmetli anneme söylemiş, iştirak etmem hususunda beni sıkıştırsın diye.

"Müsabaka bahsi tüm vilayete yayılmış, her bu işi duyan kerimelerini, kızlarını yani, buraya göndermiş. Oldu ortalık bir panayır yeri.

"Her yer süslendi. O kadar fazla tabure dizilmişti ki, lakin gelenleri ağırlayacak miktarda değildi, ucu bucağı görünmüyordu meydanın, meydanın tamamı taburedendi. Ben, ey Yüce Rabbim, sen affeylersin beni diyerek, tevbe istiğfarlar getirerek müsabakaya iştirak ettim. Yüzden fazla kız vardı benim gibi orada. Değil onlara bakmak, kaldırıp da kafamı etrafıma bakacak takati kendimde toplayamıyordum. Velhasıl, müsabaka başladı. Kaymakamlık Binası'nın avlusunda. Davul zurna çıkacağını zannediyorduk. Zeybekler dönecek zannediyorduk. O kadar şaşaanın içinde. Kedi merdivenleri, fenerler içinde bir nutuk, ardından bir alkış duyacağımızı zannediyorduk. Bir orkestra peyda oldu bir perdenin arkasından, kıpkırmızı bir kadife perdenin altından. Smokinlerini üzerlerine geçirmiş kimi kel, kimi saçlı başlı adamlar uzun uzun çaldılar biz ayakta orada, öylece beklerken. Kontrbaslar, viyolonseller, obualar, saksafonlar. Hep birden titrek titrek kemanlar..."

Pazar günleri, önce klasik müzik saatiydi, orkestralar. Ardından halk oyunları, zeybekler. Televizyonda.

"En başlarında da bir tane adam, elinde çubuğuyla. Bir adamın bir orkestrayı yönetmek için öylece durup çubuğunu sallaması gerektiğini, o adama şef denildiğini biliyordum aslında velakin ilk defa görüyordum bu manzarayı. Orkestranın ne olduğunu biliyordum, amma ki ilk defa dinliyordum böyle bir sesi."

Halının üzerinde, önümüzde, orkestra eşliğinde zeybekler dönüp dönüp dizlerini yere vuruyordu.

"Sonra onlara benzeyen bir adam gelip müsabakayı takdim etti. Asıl gaye yerine getirildi. Netice okundu. Ve ben birinci olarak tamamladım müsabakayı. Ne kadar güzel, ne kadar alımlı, çalımlı bir kızdım o zamanlar. Fettan bir şey de değildim hani. Değil kazanın, vilayetin en güzel kızı seçilmiştim. Arabî bir yüzüm olduğunu söylediler. Fârisî bir bakışım olduğunu. Gözlerimin rengi biraz Rum'a, biraz İngiliz'e, Alman'a çalıyormuş. Sünnetlik çocuklar gibi, sen de taktın ya ondan, hani 'MAŞALLAH' yazıyordu, öyle bir kumaşa, öyle bir şekilde yazı astılar üzerime: 'EN GÜZEL TÜRK KIZI' diye..."

Sünnetimi atlatmıştım. Gerisini kardeşim düşünsün, diyerek keyifleniyordum.

"Sonra yine orkestra çıktı, biz içeriye geçtik. Terimizi silip ana-babalarımızın yanına çöktük. Ellerimiz dizlerimizde, güzel, yakışıklı oğlanlara, seyyarlara, rakibelerimize, çay içen yaşlılara bakıyorduk. Aniden İstanbul'dan, Ankara'dan, Eskişehir'den gelen subaylar, kravatlı memurlar kaza halkının arasına karıştılar, oradaki bizlere dans edelim mi, dediler, teker teker. Aman aman, neydi o öyle. Hepsinin saçı briyantinli, elleri kolonyalı, binbir kokulu losyonlar... Oradaki çoğu kız dansı ilk defa duymuşlar ki, nasıl dans edecekler? Sonra onların çoğu benim gibi onlardan birileriyle izdivaç etmişler, dünya evine girmişler. Duydum sonradan. Efendim. Aman efendim. Ne şamatalar. Subaylar biliyor ama dansı. Beni de

dansa bir teğmen kaldırdı. Kumral, yeşil gözlü bir genç. Benden büyükçeydi. Sakındım. 'Olmaz,' diyebildim. Çatık kaşlarıyla beni süzüp ısrar etti. Babama baktım. Babam oturuyordu, ihtiyar sandalyesinde. O da bir bana baktı, bir ona... Kafasını yan yatırıp, biraz da, eh tabii biraz da çevreden çekinerek, kafasını yan yatırıp derin bir nefes aldı, bıraktı, kabul etti. Kıpkırmızı oldum. Terledim. Terimden utandım. Hiçbir şey bilmiyorum. Nasıl dans edeceğim? Ettim sonunda. Ölecektim. Kulağıma öyle güzel sözler fısıldıyor, öyle güzel nağmeler söylüyordu ki. Kur yapıyormuş... Kur. Kendimi zor attımdı babamın yanına.

"Neyse efendim."

"Kimdi o Nurperi Teyze?"

"Dördüncü çerçevedeki adam."

"Boş çerçevedeki?"

"Evet, bir taneciğim... Evet."

"O teğmen tetkik etmiş, sormuş soruşturmuş kim olduğumu sonra, kimlerden olduğumu, kimin kızı olduğumu öğrenmiş. Ertesi gün, ikindi vakti dayanmaz mı kapıma, yanında kaymakamla, komutanıyla. Neymiş efendim. Beni istiyorlarmış. Dest-i izdivacıma talip olmak istiyormuş. Evlenmek istiyor senin anladığın dilde. Babam, nur içinde yatsın, rahmetli babam sıla-yı rahim var, uzağa kız vermeyiz, hem daha yaşı küçük, vakti var, dedi. Onlar, sanki bunlara hazırlıklıymış gibi şaşırmadan nezaket gösterdiler. Daha da ısrarcı bir tavra büründüler. Subayın her an vazife yeri değişir, ben buna dayanamam,

kızım erken bezer hayatından, sıla-yı rahim de dedi babam. Sevdiği var mı, diye sordular."

Gözleri alevlendi, ısındı.

"İstanbul'da, Eminönü'nde, bir handa çalışan bir çocuk vardı. Ara sıra gelirdi. Gülümserdik birbirimize, karşılaşınca. Yüzümüz kızarırdı. Hızlıca yürürdüm, yanından hızla geçmek için. Ya da beklerdim başımı öne eğerek, yanımdan geçsin diye. Kaldırıp bakamazdım yüzüne. Yüzüm kızarırdı. O da çekinirdi benden, diyenlerden duydum. Seni pek sevmez dediler bu tedirginliği yüzünden, de dediler. Kadınlar aşkta cesaret ararlar ama gerçek aşk tedirginliktedir.

"Güzel de zeybek atardı düğünlerde, seyrederdik halakızlarımla."

Sustu. Gözlerini kapatıp kafasını salladı.

"Sonra kaymakamla babam evimizde bir yemek yedi baş başa. Kaymakam gittiğinde babamın suratı sarıydı, sapsarıydı. Babam hasta olmasındı. Hasılı, evlendik. Ertesi günü nikâh kıyıldı."

Gözlerini kıstı, dudaklarını ağzının içine gömdü.

"Bir güzelliğe sahip olmanın keyfini tam manasıyla hiçbir zaman yaşatmadım ona..."

Gözlerine tül beyazı bir ıslaklık indi.

"...Ama evlendiğimiz an bir güzelliği dünyadan koparmanın hazzını her zaman yaşadı o. Nikâhtan sonra da beni bir trenin içine koyup Eskişehir'e götürdü. Hep yanında taşıdı beni. Balolara, operalara, tiyatrolara, sine-

malara gittik onunla. Resmi davetlerde, törenlerde hep yanındaydım, protokolün arasında. Ankara, Bursa, İstanbul, Antep, Trabzon... O kadar çok vilayet gördüm ki, tayini çıktığı yere giderken yolda, mazot kokulu yollarda ölmek için dualar ediyordum. Hani soruyordun ya dördüncüsü neden boş. İşte o bahsettiğim adam yüzünden boş."

Albaydan bahsediyor.

Ondan bahsederken kaşlarını indirir, bir şeyler düşünür, sonra yine anlatmaya devam ederdi.

"Sustum. Hep sustum. Bir operayı seyrederken yanımda olduğunu unutmak istiyordum, unutuyordum da. Böylesi bir fikir daha çekilir yapıyordu hayatı. Sinemada onun yokluğunu yaşamak müthiş bir keyifti. Ellerini bırakıp, çenemi ön koltuğa yaslayıp öyle seyrediyordum ışıklı, resimli mucizeyi.

"Hep susuyordum. Benimle konuşmak için karşımda eğilip sabırla o da susuyordu. Ama konuşmamak için benim sabretmeme gerek yoktu.

"Birkaç kere vurdu bana.

"Hakaret etti ağızlar dolusu.

"Bir gün eğilip, ne istiyorsun sen, diye sordu. 'Sinema,' diyebildim.

"Otuz iki yaşındaydım."

Şık, en neşelisinden bir kahkaha attı. Şendi. Epey bir zaman sustu.

"Her ne kadar kabul etmesi zor olsa da, sinemayla kandırıyordu beni.

"Sinemanın kapısı, güneşin ışıklarının söndürüldüğü yer. Yerin altına inerken her daim ayaklarımdan yukarı doğru yükselen bir ses harikası, sesin titremesi. Sadece kulaklarımla duymuyordum aktörlerin, aktrislerin sesini... Yavaş yavaş iniyordum, aşağı, tadını çıkara çıkara, yerin dibine. Karanlık. Ve karanlığın ötesinde başka bir Nurperi. Onun siyahı içinde binlerce parıltı, beyazı içinde o parıltılarla başka bir göğe yükselen binlerce renk.

"*Bay Porter*'da tek başıma kıkırdıyor, *Bir Gecede Olup Bitti*'de mi *İki Gönül Bir Olunca*'da mı, hangisinde hatırlamıyorum, aslında ikisi de aynı neyse işte, koltuğa oturtulmuş uslu, terbiyeli bir kız oluyordum."

Eteği fırfırlı, yakaları fırfırlı, kolları fırfırlı elbisesiyle, yaşıtım bir kız çocuğu olarak oturuyordu karşımda.

"Yolda yürürken elimi kıracak gibi sıkıyordu, sinemaya girdiğimizde diğer dünyaya geçmek için ellerinden çözülüp yanından kaçıyordum. Peşimden geliyor, yanıma oturuyor, elleri dizlerinde filmin nihayetini bekliyordu. Filmi seyredip etmediğini bile bilmiyorum, hafızamda yok."

"Kim?"

"O çerçevedeki adam."

"Fotoğrafı yok mu?"

"Yok miniciğim benim.

"*Les Enfants du Paradis*'de serserilikler yapıyorum, *Casablanca*'da askerler beni kovalıyor.

"Ama yanımda onunla sinemaya gitmek fikri bile çelikten yumruktu kafamın tepesinde, boğazımı düğümlüyordu bu sıkıntı verici hal.

"Kırkıma merdiven dayamışken gizli gizli gidiyordum sinemaya. Yanımda o yoktu artık."

İşte, iştahla bir aktris, bir yıldız röportaj veriyordu. Bana öyle geliyordu.

"*Bisiklet Hırsızları*'nda yüreğim sıkışıyor ağlayamamaktan, *Birleşen Kalpler*'de Bogart'ın yanağından usulcacık makas alıyordum. Bu serseriliğimi tam on dört sene boyunca hissetmedi. Ne filmler seyretmedim ki, ne adamlar sevmedim, ne kadınlar kıskanmadım... Her sabah bulunduğumuz vilayetin çarşısına inip ecnebi filmler oynatan salonu soruyordum. Tariflere uyup sinemanın önünü yakalıyordum. Girip denkleştirdiğim parayı gişeye uzatıyordum. Tek başıma. Tam on dört sene.

"Evdeki her kuruşun hesabını iyice soruşturmasına rağmen ben, bu yaşlı kadın o zaman da yaşlıydı, elli iki yaşındayken, bir akşamüstü, İzmir sinemasından eve döndüğümde beni kapıda yakaladı ve bana, seni öldürürüm, dedi."

Yüzünde birikmiş çaresizlik, korku, öfke, bu anı dillendirdiği zaman kendisini ele veriyordu. Daha çok öfke karşısında duramamak, ona boyun eğmenin öfkesi. Kocasına borçlu değildi.

"O bana bir hayat borçluydu, kendi hayatımı..."

Bana bunları niye anlatırdı? Bir başkasına aitmiş gibi görünen hikâyesini duymaz, daha çok gözlerinden seyrederdim. Kendisine ait olanları başkasına yaşatıyor gibiydi, bir başka kadına. Drama, trajedi, yer yer epikleşen, cümle cümle epikleşen oyunu. Akordeon, keman, flüt ve piyano yağmuru altında sırılsıklam ederdi beni. Gözyaşlarını bir çukura döker gibi dökerdi altı yaşındaki bir çocuğun üzerine, benim üzerime. Önceki gün anlattığı hayatının her anının aynı olduğunu unutup, her gün aynı telaşla anlatırdı.

Acısı insanın ya da insanların tarihinin anlatılmak üzere parçalara bölünüp her şeyi açığa çıkarma pahasına irdelenmesi yanılgısından çok daha yakıcı görünüyor bana şimdi. Tarihin, olayların üzerinde dolaşan sorumsuz, dağınık bir kameraman gibiydim ben de. Arka penceresinden, ön penceresinden kaçak resimler görünürdü, bir pencereden diğer pencereye koşardım, hiç anlamazdım anlattıklarını.

Ellerimde, omuzlarımda, ayaklarımın altında, salonun her yerindeki film şeritlerini bir araya, getirmeye uğraşır, hepsinden bir film oluşturmaya çalışırdım. Bunu becerememince, çok yükseklerden atlayıp gençliğinin ortasına düşer, ona atılan mermileri durdurup, onu ıslıkla çağırıp, atımın terkisine atıp oracıktan kaçırırdım.

Atımla göğe, onun evine doğru yükselirdik.

O, vatanı olan dünyada kocası tarafından hizmet için despotça alıkonulmuş bir tutsaktı, o da kaçamağını sinemayla yapıyordu, yapabildiği kadar. Nurperi'nin gü-

zelliği, hem kendisinin hem de kocasının sahip olduğu sahip olduğu tek şeydi. Daha çok da kocasının.

Kocası varlığından haberdar olmayan Nurperi'nin, geçmişinden koparılmasına rağmen sahip olduğu nezaket ve sabır. Bunların hepsi birbirine karışır ve yine ellerimde film şeridinden yumaklar.

Ah! Onun yaşadıkları ve *The Jazz Singer*, *Thirty-Nine Steps*, *Gone with the Wind*, *Wuthering Heights*...

"*...seni öldürürüm...*"

Bu sözü kendi sesiyle seslendirdikten sonra bazen öylece kalakalırdı. Gözlerini kapatır, iri damlalar halinde sabır ve nezaket taşardı gözkapaklarından. Burnunu çeker, elleriyle mendil bulamamış elleriyle yanaklarını siler, usulca kalkardı.

Evde çıt çıkmazdı.

Ben de korkardım her şeyden, onun korktuğu kadar.

Suratım buruşuk halde kahve beklerdim.

"*...seni öldürürüm...*"

Bazen bu ifadeyi henüz duymuş da umursamazmış gibi, eliyle "Boş ver" der, hikâyesine kaldığı yerden devam ederdi. Her gün aynı filmleri oyuncularıyla, konusuyla ve kendi dilindeki ismiyle anar, bu arada kocasından gördüğü baskıdan bahis açmayı ihmal etmezdi.

Filmlerin isimlerini Türkçeleriyle birlikte söyler, kimi zaman da sadece ülkelerindeki isimleriyle bırakırdı:

"*Le Notti di Cabiria... Bonnie and Clyde... Some Like It Hot... Space Odyssey...*"

Bazen de Amerikan rüyaları görürdü:

It's a Wonderful Life...

Yağmur altında şarkı söyleyerek dönüyormuş, sinemaya kaçtığı zamanlar: *Singin' in the Rain...*

Ve sırıtarak,

"*A Matter of Life and Death, Stairway to Heaven, Albay Blimp'in Hayatı ve Ölümü...*"

Derdi.

"Ne rüyalardı onlar!.."

Neşeyle konuşmasını tamamlar, bu cümleyi fısıldardı.

"Seni de sinemaya götüreceğim ama, annen izin vermiyor."

Bunu söylerken dudaklarını büzerek beni alaya alırdı.

Bizim evde de sinema vardı, dördümüz seyredip ağlardık. Ayhan Işık henüz ölmüştü. Babam, onun filmi çıktığında üzüntüsünden dışarı çıkar, apartman kapısında sigara içerdi. İzzet Günay, Tarık Akan, Selma Güneri, Sadri Alışık ve özellikle Gülşen Bubikoğlu evimize geldiğinde babamın yeri, divanın başköşesiydi. Ben de ona âşıktım ama yerli filmleri ailemle seyrederken, Nurperi Hanım Teyze'ye karşı bir suç işlediğimi düşünürdüm. *Sevgili Dayım*'ın tam ortasında "Makeda! Makeda!" diye bağıran bir aklı evvel gördüm. Bunu kardeşime anlattığımda, sesin

aslında sokaktan geldiğini, ama kendisinin de filmden duyduğunu sandığını itiraf etmişti.

"Haydi, sıkıldın sen. Filmimiz başlayacak, şu gözlerine bak, bozulacak dinlerken beni seyretmekten."

"Ne filmi var bu akşam Nurperi Teyze?"

"*Le Charme Discret de la Bourgeoisie*: *Burjuvazinin Gizli Çekiciliği*... Daha önce seyretmiştim ben Ankara'da, son vazife yerinde."

"Kiminle?"

"Boş çerçevedeki adamla, sıkılmıştı seninki..."

"Şimdi nerede o?"

"Öldü, beni öldüremeden... Sen ne diye hatırlamazsın ki çocuğum, daha geçen sene ölmüştü. Hatırlarsın da aslında hayal meyal. Sen bizim evimize gelmezdin o vakitler, gelemezdin gerçi, çocukları evde istemezdi."

Hoparlörden çıkan ince sesinin buyurganlığını, öfkesini yattığım döşekten meraklı, biraz da korkulu bir hâlde dinlediğimi hatırlıyorum.

Bana baktığını hatırlıyorum, kaçıp annemin arkasına saklanmıştım.

Hatırlıyorum. Alnı kaşlarını kaldırmaktan kırış kırış, gözlüklü, gözbebekleri olmayan, çökük avurtlu, ince ve yorgun sesli bir ihtiyardı.

Babamın "Bu adamın cenazesi nereye verilir, namazı nerede kılınır ki?" diye soruşturduğunu hatırlıyorum, evde,

annemden. Okula başlamama iki sene vardı, sekseninde ölmüştü seksen senesinde.

'Burcj-vazi ne demek?'

'Şu kahveyi yapıp geleceğim beyzadem, anlatırım şimdi, sabret.'

Hiçbir zaman anlatmazdı. Daha doğrusu film başladığı zaman hiçbir şey anlatamazdı. Kahveleri getirir, benimki beyaz, onunki siyah, iki koca, ağzına kadar, kahve dolu, fincan, koltuğuna usulca bırakırdı, hayata dönerdi, hayatı ve kendisini.

Işıkları söndürürdü önce.

Tombul kırmızıdan koltuğu kararırdı, karanlık koltuğa saklanıp epik kahveler içerdi, şekersiz.

Yetmiş iki yaşına varan vücudu dimdik, filmin her karesine doymak için, gözleri, mavi gözleri, siyah perdeleriyle sonuna kadar açık pencereden sokak ışığı beyazı camdan geçerken, akı ak yere ak ak vurur, ben filmi onun gözlerinden seyrederken, koca, ağır, fincandan kahve, içerken fincandan baş döngünlüğü, kayboluyordum.

Her sabah kendi evimizdeki yatağımdan baba eskisi kumaşından dikilmiş pijamalarla uyur vaziyetimi yakalıyordum son anda, kanepenin kadife derisine yapışmış ummayı beklerken. Sadece kahve kokuyordu.

Kahve, beyaz.

Ortaokuldayken, senede yirmi gün okul kırardım tek başıma. İlk matineye bilet alır, koca salonda tek başıma en ön sıraya geçer, filmleri gözlerime doldururdum. Yine

okulu kırdığım bir öğleüstü, bir Oliver Stone filminin ardından eve gitmek istemedim. Kitaplarımı koltuğumun altına iyice sıkıştırıp ilk günlerini hatırlayabildiğim çocukluğumun semtine yokuş aşağı bıraktım kendimi, aşağı, taşıtsız.

Epey yürüdüm, nereye gittiğimi bilince yürümenin hiçbir ağır tarafı kalmıyordu. Kış olsaydı, Küçük Paris de derler buraya, yıkılmakta olan ahşap evlerin tozu ciğerime dolar, öksürürdüm. Bahardı. O günün güneşi, yerden yağmurun ıslaklığını süpürüyor, iki apartman arasına gerilmiş çamaşırların deterjan nemini alıyor, beni terletiyordu.

İlkokulun karşısı, Güler Apartmanı.

Zilleri çaldırmak için apartman kapısının yanına yerleştirilmiş butonların üzerinde yazılmış olması gereken isimler yoktu. Üstten ilk zile bastım. Kilidin çekilmiş olduğuna dair otomatik, kalın ses. Kapıyı ittim. Apartmanda bodrum katından gelen fare ölüleri, merdivenlerin bitimindeki açık camlardan yığılan küf koyuluğuna karışıyordu.

Kapı açıldı.

Kapıyı benim boylarda, gözleri kuyruklu yeşil bir kadın açtı. Mavi elbisesi kısaydı. Güzeldi, ama huzursuz edici bir boşluk vardı suratında, ya da karışıklık. Nurperi Hanım'ı sordum. İçerdeydi ve tekerlekli sandalyenin üzerine bırakılmış gibi, biraz sonra onun üzerinden alınacak gibi bırakılmıştı.

Elini öptüm. Alnıma koymadım. Adımı sordu. Şaşırdım. "Sivilcelenmişsin," dedi

İşe yeni başlamış bir pazarlamacının adımlarıyla salonu dolaştım. Kitaplığın mobilyaları sapasağlamdı.

İçlerinde video kasetler vardı: *Zavallılar*, *Sahte Kabadayı*, *Beyaz Zehir*, *Mavi Mavi*... Muhtemelen bana kapı açıp, sıradan bardaklarla çay getiren kadın seyrediyordu bu VHS'leri.

"Az önce sinemada bir film seyrettim Nurperi Teyze..."

"Gel otur, ne sineması?"

"İyi bir yönetmenin, savaş filmi."

Oturduğum tabureye doğru eğildi, gözlerimin içini, arkasındakileri izliyordu, oyuyordu demeliyim, gözleriyle. Kırışmış ve torba gibi olmuş yanakları titredi. Bir şey söyleyecekti. Yüzünü buruşturdu.

Titreyen, çubuk gibi parmaklarının pelteleşmiş etiyle sehpanın tozunu sildi. Parmaklarını birbirine sürtüp eliyle avucunu üfledi. Etleri düşmüş şahadet parmağını kaldırdı. Biraz daha eğilerek konuştu:

"Sinema koca, koskoca bir yalandır, oğulcuğum, hata! Koca bir yalan! Kanma oraya! Yerin altına iniyorsun. Maden mi çıkaracaksın. *Filhakika*, altın falan yok orada, her şey toz. Binlerce yalan ses, binlerce yalan renk, kare kare yalan. Tabii sen şimdi yerin altına iniyorsun. Yerin. Altı. Hiç göremeyeceğin adamları, güzel kadınları görüyorsun, yalan. Onlar yerin altına inmiyorlar senin gibi. Yalan. Senin o güzel başındaki aklı böyle kandırıyorlar,

gönlünü böyle çeliyorlar. Elinden rüyalarını, bu dünyanı alıyorlar, yavaş yavaş. Ne veriyorlar, görmeni istedikleri kendi hazırladıkları rüyaları. Sinema, oğulcuğum, sinema, koca bir hatadır. Yalan. Boş versene!"

"Siz artık film seyretmiyor musunuz?"

Gözleri ağlamaklı!

Elini öptüm.

İkinci çayı içmeden, evin kapısı beni uğurlamak için kapanır kapanmaz, üçer beşer basamaklık adımlarla terasa çıkıp, koşarak yine bu köşeye gelmiştim. Gözlerim doluyordu, hiçbir şeyi göremiyordum. Sigara içtim. Mavi bir çölün rüzgârla yerden kalkan çok uzaktaki kumları gibiydi bulutlarıyla gökyüzü o gün. Çok sıcaktı.

"*Sinema, oğulcuğum, sinema, koca bir hatadır, yalan.*"

Ne zaman sinemaya gitsem, bir filme, kameranın arkasındaki ele, başımı eğerek karşılık vermeden içim rahat etmezdi. Onun anlattığı büyülenmiş zamanlar, onun her gittiği yerde rütbesi yükselen, yükseldikçe gözleri yok olan, emirlerini artıran, sınırlayan, zorlayan, babasını, babasının kazasını zaten elinden almış kocasının betonlaşan yüzünden kaçışıydı.

Üsteğmen, yüzbaşı, binbaşı, albay. Onun rütbesi yükseldikçe, Nurperi Hanım'ın hayatın gölgesine olan aşkı da şehveti de artıyordu.

Uzun yıllar onu unutmadan yaşarken, serin bir yaz akşamı, içinde yaşlı kadın dolaşan bir film gördüm. Odanın tozunu alıyordu. Cebine hiçbir şey koyulmamış

döpiyesi vardı üzerinde, içine de fırfırlı gömlek giymişti. Yüzünü seyirciye döndü. Başında bir cumhuriyet türbanı. Gözlerimin içine bakıp gülümsedi. O zaman aklıma soru, içime ateş düştü. Filmin içinde ne döndüğü umurumda değildi, en ön koltukta yığıldım kaldım. Aklıma gelen ilk cevap, içimdeki yangını durdurup, tüm bedenimi alev almaktan kurtardı: Nereye gidersem gideyim, ne yaparsam yapayım, beni beyaz perdenin arkasında bir çift mavi göz izledi. Ya da kırmızı, tombul bir koltuktan televizyonuna bakan bir kadının gözleri. Bana içinde tüm yeryüzünün ortak olduğu haz, acı ve bunların arasında tekdüzelik olan yaşam verildiğini düşünmüştüm. Bunlara sinematekler, özellikle okuldan ve işten kaçılan sinemaların sabah matineleri ile diğer matineleri, iyi filmlerin gösterildiği ikinci kanal, sonra videolar, sonra DVD'ler dahildi. Bükülmüş dizime, ellerime baktım. Yüksek bir yerden atlasam ölebilecek kadar gerçek değildim. Yanaklarıma dokunmaya çalıştım. Dokunduklarımın çok da gerçek olduğu söylenemezdi. Çevremdekilerin, onların hikâyelerinin ve benim hikâyelerimin de. Sadece bir kadının seyretmek istediği filmlerde farklı rollerde, kostümlerde ve yaşlarda görmek istediği karakterdim. Varlığını kahramanlık yaparak ispatlayan. Bu gerçeğin beni özgür bırakacağını düşündüm ama anlamadığım bir biçimde gözlerim doldu.

Sinemadan yutkunarak çıktım. Bir taksiyi durdurup "Samatya" dedim. Işkırlak Sokak. No: 15 ya da 17. Okulun karşısı. Beşinci katın zili. Açan yok.

Sokağa indim. Bakkala sordum. Hâlâ orada yaşıyordu. Nurperi değil Belkıs dediler onun için. Bodrum katta oturan kapıcıya sor, dediler. "Satı Abi!" diye bağırdım. Geldi. "Valla," dedi, "bir iki aydır kapıyı açmıyorlar."

Yukarı çıktık. Kapıyı dövdük kırarcasına. Ses yok. Tornavidayla menteşeleri zorladık, kilidi kırdık. Ölüm kokusu. Küf yığını, fare sidiği, örümcek ağı, toz bulutu. İçinden bir şeyler çıkardığı halı yerinde duruyor. Kitaplığın içinde video kasetler. VHS. Perdeler çekilmiş. Tombul kırmızı koltuk yerinde. Bambu, esrar dumanı üflüyor. Siyah avize. Nurperi. Belkıs Hanım. Kraliçe. Tekerlekli tahtında, kafasını arkasına yaslamış, bizi karşılıyor.

Yüzünde en ufak bir kırışık ya da geçirdiği yılları okuyabileceğimiz bir çizgi yok. Yanakları rüzgâr yanığı. Arabî bir yüz. Fârisî bir bakış, suyun içinde. Gözlerinin rengini biraz Rumlar, biraz İngilizler, biraz Fransızlar çalmış. Ama sımsıcak iki göz. Perde aralık kalmış, ışık bir mercekten geçiyor. Bir mercekten daha. Işık anamorfozdan süzülüyor. Gözlerine düşüyor. Sinemaskop.

Yok, hayır. Tam tersi. Işık gözlerinden çıkıyor. İlk mercekten geçiyor. Anamorfozdan çıkıp dışarıdaki hayatın üzerine yayılıyor, yaşanıyor yaşanan, her şey renge kavuşuyor. Tozlar kaçışıyor, ışığın içinde, gürültüler içinde. Yanaklarına dokunuyorum on yedi yaşındaki Nurperi'nin. Sıcak. Küçük, ıslak bir öpücük konduruyorum yanaklarına, dudağının kenarına. Dudağı titriyor.

"Ne yapıyorsun lan mevtaya, manyak mısın?"

Burnunu kapatarak homurdandı kapıcı. Titriyorum.

"Kokuyor be arkadaşım burası, ölmüş kadıncağız, baksana. Hadi çıkalım buradan, belediyeye haber verelim." Besmele getiriyor.

Önümde duran şeye bakamıyorum. Hemen kapının dışına çıkıp soluklanıyorum. Yüzümü merdivenlere doğru çevirip derin derin, burundan nefes alıyorum.

"Ulan, sapık mıdır nedir! Ne tuhaf oluyor bu okumuş tayfası be..."

İçeriden sesler geliyor, metalik sesler. Kapıcı eşyaları karıştırıyor.

"Vay be, gözlere bak mevtanın, her yeri kararmış, erimiş, kemikleri çıkmış. Da. Bir tek gözleri... Hey kurban olduğum Allahım! Gözlere bak, masmavi, kocaman. Onlar duruyor. Nur işte."

"İyi filmler seyret, seyret ki onlar fevkalade latif oluyorlar, fevkalade terbiye ediyorlar sendeki manayı. Görgün gelişir, bilgin gelişir. Dünyayı tanırsın. Kitap okumak gibidir, insan okumak gibidir sinema. Hiçbir vakit canını sıkma, bak bana... Bak beni, kopardılar beni geçmişimden, babamdan –gerçi bir gözüm hâlâ orada– nikâhımı kıydılar, o kadar. Bir daha görmedim babamı. Anamı, arkadaşlarımı, okumak istediğim şeyleri okuyamadım, yazmak istediklerimi yazamadım, istediğim gibi giyinemedim, istediğim duaları bile yapamadım, hep bir şeylerin, birilerinin karşısında hazırolda bekledim. Gerçi o zamanlar herkes öyleydi. Yine öyle..." Ben, kapıda dikilirken, Nurperi, Kraliçem, mırıldanıyordu.

Belediyeye vermedim mevtayı. Asıl adı Belkıs'mış, kocası evlendiklerinde öyle, Nurperi diye çağırmak istemiş onu. O da, bir sevimlilik bulmuş bu isimde, lakap gibi.

Geçen haftalarda merdivenlerden güçlükle inmiş sokağa, dört sokak ötedeki dostuna gitmek için. Dereyi, bataklığı görmek gibi laflar etmiş, Ramazan Bakkal'a. "Yok olursam endişelenmeyin," demiş ama İkiyüzlü'ye çıkan yokuşların hiçbirini tırmanamamış. Mahallenin çocukları getirip bırakmış evine akşama doğru. Zayıf, sıska. Kuş gibi hafifmiş.

Defin işini üstlendim. Önce çocukları çıktı kütükten. Birisi evsiz barksız, hapse girip çıkmış solculuktan, yetmişlerde yaralanmış, şimdi tavşan niyetçiliği yapıyormuş meydanda: Lemi. Diğeri Turancıların önde gidenlerindenmiş, vurulmuş: İlhan.

Kafasını ağır ağır sallayarak her bir kelime de durarak: "Ama iyi filmlere git. Ayrı dünyalara. Bulutların üstünden bak dünyaya," diyor şu an. Başımın üstünde, bulutların koynunda gülümseyen bir çift masmavi göz. Sıcacık iki tane gökyüzü, kirpikleri ok gibi, akları pırıl pırıl, çocuksu. Çocukluğumda durdurup beni öğütlemiş, büyütmüş, bana filmlerden artan masallar anlatmış, gözbebeklerinin sinemasına beni konuklayıp filmler seyrettirmiş gözler. Dişleri gülümseyen dudaklarının arasında, dudakları şarap sarhoşu. Kemerli bir burun. Yanakları rüzgâr yanığı.

Ayağımın altında terasın köşesi donan karla kayganlaşmış. Yaşadıklarımı gözden geçiriyorum, Nurperi dışında hatırladıklarım beş para etmez. Buradan aşağı kanatsız

inebilen birisi için "hatırladıklarım beş para etmez," demeye bile değmez.

Dünya: Yerin altından gelen bir gürültü, binalar, Galata, ilkokul, martıların kafaları, dijital göz, yerin altından beslenen metro titriyor. Renkler titriyor, sesler titriyor.

Gök sararıyor. Kulağımı sağır eden bir sessizlik bekliyor ıslak kum tipisinin arkasında, titreyen yer üzerinde. Felaketin ve coşkunun rengi sarı. Sarı bir filtre takılmış vizör molozların üzerinde. Şaryo!

Yerin altındaki sessizlik göğüs kafesimin altından geliyor coşkuyla. Susuyor. Şu an kimsenin uğramadığı bir sessizliğin ortasında uzanıyorum. Sessizliğin kemana yaslanan ezgisi toprak altından yükseliyor. Angelopoulos filmleri gibi. Nefesli çalgılar çıkıyor ceplerden, üfleniyor sırra döpiyesin ceplerinden. Sinema. Göğüs kafesimden gürültü yumrukluyor coşkuyu keyifle. *Requiem.*

Çok üşüyorum. Soğuk, adımımı geciktiriyor. Geciken adımımın sağı, sağ ayağım terasın ucunda. Diğeri, dizini kırmış, boşlukta haddinden fazla konuştum. Geciken adımımı bir an önce atmalıyım.

Kollarım açık. Ölüme, dirime bulaşmadan, ellerimle dengemi koruyarak atlamalıyım aşağı. Bulunduğum yerden sıçrayarak kendimi boşluğa bırakmalıyım. Hoop! Göğüs şişkin, gözler karşıya bakıyor, baş dik. Beş katlı apartmanın en üst katı. Süzülüyorum... Her şeyimin hasılası, kıssası, kısa hikâyem düşüyor aklıma. "Kadının koca, ağlamaklı mavi gözlerinden onun yaşadığı her şeyi gördü, öyle ki,

sadece kadını değil, bir ülkenin bütün mesire yerlerini, savaş alanlarını, bütün filmleri, gizli hesapları, idamları."

Beşinci kat: Işıkları yanıyor, beni gördüler.

Sol bacak hafifçe içe doğru hafifçe bükülmüş. Kısa hikâye daha ölümcül, kesinlikle daha hayati böyle zamanlarda. Dördüncü kat.

Yavaş! Yavaş! Aman yavaş! Üçüncü kat. Daha iyi yazılıyor düşerken, kısa hikâyeye dönüşüyor.

Sağ ayakla dokunmalıyım yere. İki.

Hooppaa. Bir. Asfalt. Sarsıntı. Önce sağ ayak, sonra sol. Nefesini bırak. İki kolu gererek aç. İki ayak da yerde. Sağ bilekte sızı, belimde zorlanma, omurilikte zararsız bir basınç, ince. Soğuktan olacak. Kollar! Denge! Tamam, denge.

"Anlattıklarımın masal olduğuna kim inanır ki?"

Samatya
İstasyon Gazinosu

Suzan Dilber

Yer: Samatya Meydanı-Samatya

Telefon: 25 46 92

Gökçe horozlar, şafak kuşları, vakitsiz çağıldadı. Öğle vakti, diğer gürültüleriyle mırıldanıyor. Uçuşan, kaçışan, süzülen ya da hızla düşerken, yere değmeden yükselen bitki parçalarıyla, havada dolaşan zerreciklerle, kâğıt tozlarıyla karıştırmayın beni. Durduk yere oluşan boşluklardan birisi hiç değilim, ayrıca hiçbir boşluk durduk yere açılmaz, bunu da ancak ben bilirim. Derin, çok derin bir acıyım ben. Dertliyseniz tanıyorsunuzdur beni.

Yağdı yağacak. Hava nemli, fena. Yağacak. Güneşe rağmen. Sonra da güneşle yağdı deyip, aslında hikâyeyi bitirebilirim, hop, her şeyin içinden çıkabilirim. Ama mesele karmakarışık. Yağıp yağmayacağı gibi. Trafik sıkışmış, bisikletliler bile ilerleyemiyor, önündekine bağırıyor, avazı çıktığı kadar. Küfür gırla. Semt pazarının tüm girişleri gürültünün içinde, pazarın içini düşünemiyorum bile. Kendimi usulca bırakmalıyım hikâyenin içine. Kimseye çaktırmadan. Durun bir saniye! En baştan şunu da söyleyeyim, benim adım Asım ya da başka bir şey değil. Zaten adların, Asım ya da başka bir şey, ne önemi var ki adların.

ÖLÜRSEM YAZIKTIR

Her şey durmuş, caddenin ortasında bir pardösü kımıldıyor. İşte geliyor, ölüm telaşı, bordo bayatı pardösüsüyle. Sola bastığında sola yatarak, sağa bastığında sağa yatarak, yağmura lanet okuyarak, yokuş aşağı. İki sopadan bacak. Ufacık gövdesi. Tepesinde, gövdesi kadar kamburu. Sokakların küçük fırtınalarında yere çarpa çarpa gözden uzaklaşan gazete kâğıdına benziyor, zıplıyor.

Yaklaştı. Köşedeki kuruyemişçiye girdi. Badem, fındık içi siparişi verdi. Anlaşıldı, şarap içecek. Bekledi. Kır saçlı, fırça bıyıklı, tombul kuruyemişçiden bir makas aldı, hemen çıktı. Çıkarken cep telefonuyla konuşan geniş omuzlu, meşin ceketli adama tosladı.

"Önüne bak tosunum!"

"Pardon teyze..."

Adamı çapkınca süzdü. Gür altın saçlı, sert bakışlıydı genç. Bıyıklarının yerine bir gölge. Umursamaz bir şekilde arkasını döndü. Omuzlarının genişliği, daha önce evinden çıkan, kapıya sığmayan bir yakınlıkla yürümeye başladı. Ona, adamı gibi şöyle bir bakmak istedi. Bakamadı. O an kıvırcık tüylü bir göğsün kokusunu içine çekti ve makamınca, dili döndüğünce mırıldandı arkasından.

"Niye benden kaçıyorsun / Mavi gözlü sarışın bey / Gel gidelim Ada'ya biz."

"Yok lan, aynı değil, çakır bu, Muhterem'inki maviydi, güfte de olmadı" diye sızlandı. Ensesi kaşındı yine. Bir eli havada, diğeri bacağında kaldırımdan indi. Başörtüsünün altından soktu elini. Ensesinde etsi bir ıslaklık, ağzında toprak kokusu. Ciğerlerine tozu birikmiş evlerin arasında, işini aceleye getirmeden semt pazarının bir ucunu aradı. Durdu. Sol elinin sonundaki iki parmakla kınalı saçlarını başörtüsünün altına yerleştirdi. Gözlerini kısarak, önünü kapatan apartmana öfkeli bir sıkıntıyla baktı. Kafasını kaldırdı. Güneş, yağmur. Yağmur güneşten akıyor. Su, yüzündeki oyuklara doluyor, sızdığı delikleri kavuruyor.

Çenesinin üstündeki ve burnunun altındaki yarıkları bir araya toplayarak, dudaksız ağzını büzerek sustu. Ardından dudaklarındaki ruju parçalara bölerek, yüzünü koca bir boşluğa dönüştürerek ağza alınmayacak bir çığlık attı.

"Küfür etme teyze be... Mübarek cumartesi!"

Nihayet, hangi günün pazarı olduğunu bulmuştu.

"Sana ne lan it herif! Senin mi cumartesi!"

İşin nereye varacağı belli değil. Göğün kavurucu, sıcak bir nefesi var. Yerde gök. Gün boyunca inmiş yağmura, doluya rağmen su yüklü. Güneş kayboldu. Bulutların arkasında dalgalanan güneşi, sabahtan beri yanan sokak lambalarının ışığını bulutlar karartıyor. Yağmur ve terle ıslanmış semt pazarının, dünya sesiyle konuşmayan uğultusu da eklendi karanlığa.

Önüne çıkan bir triportörün sesiyle yerinden zıpladı. Kasasında erzak taşıyan bir triportör. Bir kamyonun yanına sığınan aracın küçük şoförüne kafasını salladı.

"Ali, koçum, nereye yetişiyorsun. Pazarın artığını mı toplayacaksın şerefsiz?"

"Yok be Teyze, lokantaya malzeme, mezelik."

"Hadi bakalım."

Şimdi semt pazarının bir kapısından içeri girdi, kalabalıkta kayboldu. Bordosu, kafaların kalabalığında kıpırdıyor. Canım benim, neden her gün aynı mıntıkayı kullanıp,

aynı sokakları ezip, bir aşağı bir yukarı. Sonra damına giriveriyor akşam ezanında. Hava kararmadan, kararır kararmaz. Her gün, Kocamusta'apaşa'dan Küçük Paris'e, İstasyon Gazinosu'nun yanındaki balıkçıya, oradan da zıp zıp, doğru Merhaba Caddesi'ne. Volta atıyor. Bir ileri, bir geri. Ne bitmez aşkın varmış, ne ölmez tutkun Suzan.

Herkes ona Suzan der, ben ne diyeceğimi bilemem.

Nerede şimdi prensesim? Haydaaa, çok değil, az önce buradaydı.

Pazarın bir ucundan çıkmış, gülümseyerek elindeki poşete bakıyor. Yakaladım onu. Poşetin kenarından taze soğan ve kıvırcık fışkırıyordu, topraktan yükselir gibi. Onların altında da kırmızı soğan ve limon. Prensesim, benim tatlı prensesim, balık yiyecek bu akşam. Suzan'ım sahi, senin adın neydi?

Dur. Monitörlerin aydınlattığı Samatya İnternet'in önüne aktı. Okuması yazması yok. Kim öğretti ki, o bilsin. Anca bahar gelince Mazıdağı'ndan Karaisalı'ya, kışa doğru başka bir kamyonla köyüne. Anasını bilmez, babasını hatırlamaz. Bunun için ayrı ayrı küfürler sıralamış inci dişlerinin arasına, ıslıkla. Bir kamyonla kaçmış, evet, bir gece, bir imam nikâhıyla evlenmiş, sonra aynı nikâhla birçok adamla. Sırıttı, ardında bıraktığı tarlayı ve ablasını hatırlıyor: Açlıktan yirmisine kadar kupkuru, yirmisinden sonra bulduğunu yiyip elbiselerini daraltan, yedikçe şişen, patlayarak ölen. Önünden birisi tabağını çekecek gibi yerdi, Suzan'ıma göre

ölmesi de açlıktandı, ablasının. Onu ve açlığı, pamukta, tütünde ve kenevirde bırakmıştı.

Şimdi de Dana Yokuşu'ndan aşağı, oradan Bestekâr Hakkı Bey Sokağı'na. Önünde yüzlerce kişi oturan evin önünde oyalanıyordur. Okuma bilmez, ama renkleri, ışıkları biriktirebiliyor. On beşinden sonra bir kasabada yaşadı. Eskiden Anadolu'nun her kasabası, şimdi İstanbul'un bir semti. Buldun tamam, orada! Ganyancının önünde. Bahisler kapandı ama bu kalabalık nedir, diye içeri bakıyor. Anlaşıldı, yine televizyonda Müjde Ar'ın filmi oynuyor. Dudak büküyor bizimki Müjde Ar'ın bacaklarını görünce.

Şimdi de gürültünün içinden bir patırtıyı seyrediyor. İki kişi kavga ediyor. Biri Ali. Bu triportörcü gerçekten efendi çocukmuş. Böyle dedi. Kulak kesildi:

"Oğlum, ne zaman vercen lan? Kılkuyruk!"

"Abi, yok inan ki sana borcum! Nerden olsun? Senin derdin başka abi."

"N'olcak lan derdim, artis! Senin bana borcun olsun, n'olcak lan!"

"Abi ben bir şey demiyorum. Sana yanlışım olmaz, bunu biliyorum! Ama param da yok, bunu da biliyorum. Yok!"

Onların diyeceklerini mırıldanıyor. Eğleniyor:

"Senin elini ayağını! Lan! Vur lan, hadi vur posta koyacağına!" dedi ve elini cebine attı.

Suzan başını önüne eğdi, gülümsedi. Mırıldandı, "Evde şarap var," dedi. İstediğinde harika Türkçe konuşur, sanırsınız

saraylarda, konaklarda büyümüş. Şarabı düşünerek Bizans duvarlarını Latin yağmuruna dövdüren kilisenin olduğu yere saptı, minicik yağmur deresinin aktığı mazgalın içine tokalı ayakkabılarıyla, incecik bacaklarıyla aktı. Kayboldu.

Yanından geçsem beni görmez, bağırsam duymaz. Bana bakar da, beni görmez. Derin bir acıyım ben, çok derin bir acı. Kaçarken işaret bırakmaz, sonra dikiliverir önüme. Bir var, bir yok. Ben böyle anlatıp duruyorum, ama hanımefendilerin kendisi var mıdır yok mudur, onu da bilmiyorum.Şu an muhtemelen Kemancı'daki Boonc Pastanesi'nin camekanından içeri, kumral kızın epey de ela gözlerine bakan kumral çocuğun gözlerine bakıyordur. Kızın saçları dalga dalga. Gerdanı, alnı, yüzü pek de güzel. Ne konuştukları önemli değil, birbirlerine her an sarılacakmış gibi bakıyorlar. Belki de sarılıyorlar. Benim bahtsızım da, "bu camın ardına ne ne bir şarkının ahı, ne de bir şiirin vahı geçer," diyerek, dudak bükerek, hasretle ikisine bakıyordur.

Hakkında bir dedikodu var, ben inanmıyorum, bir söylenti. Diyenlerin yalancısıyım, bataklık kenarlarından, göl kıyılarından, okul kapılarından, parklardan çocukları bulup heybesine atarmış, onları evine götürürmüş. Gerçi ben görmedim ama evet götürür, biraz sevip sabah evinin önüne bırakır. Çocuğun haberi bile olmaz. Ben Suzan'ımı zor bulurum, bu müfteriler onu nasıl yakalar böyle yalanların içinde, onu bilmem. Karışık mevzuu.

Aradım, bir oto-yıkamanın önünde, siyah bir köpeği seyrederken yakaladım onu. Öylece durmuş, kendisinin yaşayıp yaşamadığını düşünüyor, yılları sayıyor, yaşını hesaplamaya çalışıyor. Yeter artık, ne olur düşme bu şarkıların kuyusuna, arama kuyuda kimseyi. Bak yine, tek eli ensesinde, segâh bir şarkı söylüyor.

"Olmaz ilaç sine-i sad pâreme / Çare bulunmaz bilirim *yâreme"*

Sıkıldı hesaptan. Büfedeki gazetelere bakıyor. Siyasete çok meraklı, ama anlamaz, ben de bilmem neyin ne olduğunu pek. Eskiden olsa, gazeteleri alır, Zabel'e götürür, içinde kendi adı geçen haberleri, ilanları soruşturur, şarkıcılara bakar, semtiyle ilgili havadislere kulak kabartırdı: "KARTAL İSTASYONUNDA ÇIKAN SİLAHLI ÇATIŞMADA, ARALARINDA 60 İHTİLALİNİN KOMUTANLARINDAN A.S.'NIN OĞLU I. S. VE G. B. ÖLÜ BULUNDU. HADİSE ESNASINDA ORADA BULUNANLAR BIR KİŞİNİN KAÇTIĞINI SÖYLEDİLER," ya da, "KOCAMUSTAFAPAŞA ARI SİNEMASININ AÇILIŞINA MUHTAR VE KAYMAKAM TEŞRİF ETTİLER. ÖNCE SUPERMAN'IN FİLMİ OYNAYACAK, SONRA AYHAN IŞIK'IN SON FİLMİ." Bu gazeteleri çantasına doldurur, işine yaramayanları Zabel'in sehpaya bırakırdı.

Sehpadan kaldırır gibi, ıslana ıslana maviden laciverde, sarıdan turuncuya, beyazdan siyaha, kırmızıdan bordoya dönen evlerin duvarlarına ve onların güvercin besleyen çatılarına doğru kaldırdı kafasını. Neden her doğana benzemiyordu, ölmüyordu? Vücudundaki kan, yerini toprağa bırakmıştı, yıllar önce boşalmıştı. Peki, neden kalbi durduğunda, ölen herkes gibi, keyifle ciğerlerindeki

havayı boşaltamamıştı rahatça? Teninin acısı vücudunu çoktan terk etmişti, isterse derisini soyup pekâlâ çıkarabilirdi vücudundan. Bir de şişkin bir karnı vardı, üşüyordu. Gözyaşı dökülüyordu geceleri yanaklarından, gündüzleri ise dilinden küfür. Gözleri Suzan'ımın, gözleri, kimine göre kömür siyahı, kimine göre deniz. Gözleri, kimine göre ela, kimine göre bağ yeşili.

"Dünyanın endazesi bozulmuş, şirazesi kaymış," diye sızlandı ve ağzında demir tadı, sekerek indi Balık Pazarı'nın merdivenlerinden. İsmi ancak hikâyelerde okunabilecek Küçük Paris Birahanesi'nin önünden, Develi Lokantası'nın yanından geçti. Meydandaki balık tezgâhlarından birinin önünde kuyruğa girdi. Dili az çok Kürdî, sıra kendisine gelince uçmaktan bahsedermiş gibi:

"Sarıkanat ver bana, yarım kilo!" dedi

"Yarım kilo nedir ki be abla, üç beş tane ya gelir ya gelmez."

"Her gün aynı terane. Tek kişiyim ulan, esnaf ol, ne diyorsam o. Az çok, sana ne. Bırak tezgâhtarlığı, hadi, hadi. Sucuk gibi oldum!"

Kimseyi tanıyor muydu acaba? Kimse onu tanıyor muydu? Kafasını omuzlarının arasına sokup Balık Pazarı'nı şöyle bir kolaçan ediyor şimdi. Yağmurun koyuluğu her şeyi eksiltiyor. Tren istasyonunun altında, önünden lağım fışkıran gazinoya dikkat kesildi. Gazinonun kapısındaki afişi gördü. Karanlıkta afişi nasıl gördüğüne şaşırdı. İçerdeki büyük televizyonda maç var, bunun zırıltısını dinliyor

ama bunu nasıl duyabildiğine aldırmıyor. Kulağına eğilip, "Ne Behiye, ne Hamiyet. Sultan olacaksın, sensin sultan," demişti, tam burada Muhterem.

"Daha tartmadın mı balığı?"

"Önünde ya teyze be iki saattir..."

"Hadi hadi."

Balığı, soğanla kıvırcığın arasına bırakıverdi, Suzan. Hızlı adımlarla Küçük Paris'in önünden geçip merdivenleri sekerek çıktı. Kamburu bir sağa bir sola eğiliyordu. Eğilip bükülüyordu. Bir yandan doğru olmayan, verilip tutulmayan sözlere benzeyerek, bir yandan da kambur gibi, kamburun ta kendisi gibi. Sağa sola.

Dönüp meydana baktı. Aksaraylı bir kalantorun çirozdan yapılmış adamının, önünde, arkasını görmeyen, asla arkasına bakmayacak kamyon gibi cüsseli, yiğit mi yiğit bir adamın peşinden sağdığını gördü. Sonra yaslanıp tırabzana, bunun aynen böyle olduğunu, tıynetsizin geniş gönüllüye doğru bir bıçakla uzadığını sezdi. Biraz daha geri çekilince, tırabzanı bırakıp, bu dev gibi adamın arkasına, bizzat kendisinin ve Aksaraylının bu götten bacağı Muhterem'in üzerine nasıl saldığını şöyle bir gözünün önünden geçirdi. Arkasını döndü. İlik gibi, ateş gibi, mermer gibiydi. İti köpeği, serserisi, beyfendisi, esnafı, şoförü kendisine böyle diyordu vaktiyle. Muhterem'in böylesi bir kadından maada, yorgancının sümüklüsü Hacer'e, diş kovuğuna bile sığmayacak Hacer'e dönüp de nasıl baktığını hiçbir zaman anlamadığı için, anlayamayacağı için, Aksaraylının kucağına

oturup, oradan nasıl da Muhterem'e, onun döşüne Piç Emin'in bıçağıyla uzanmaya çalıştığını, bunu unutmadığını hatırladı. Karşıya geçmeden önce meydana bir daha baktı. Yıllar önce, hep bu olup biten vakıanın, başkasının başından geçtiğini, gazeteli mazeteli, azıcık örtülü ölünün üzerine, ama başkasının başından geçtiğini, geçmiş olduğunu gülümseyerek andı. Gülümsedi ve karşıya geçti. Bir çırpıda caddenin karşısına.

Yokuşu tırmandı. Tırmanırken küçük küçük öksürüyordu. Bestekâr Hakkı Bey Sokağı'ndaki ganyancının önünde durdu. Gençlerin kavgası devam ediyor. Fısır fısır konuşup mevzuyu haybeye uzatıyorlar. Kanatları açılmamış bir kelebek peyda oldu. Cepten çıkan *kelebek*, birden ve soluk soluğa kanatlarını açıp havalandı ve bir yüzün sol yanağında derin bir yara açarak aşağı doğru kaydı. Elindeki kelebeği sallayan genç, façanın asıl sahibi benim der gibi Suzan Teyze'ye ellerini açtı. Suzan'ım da, "Olur, aferin" der gibi, çapkınca gence döndü, gözlerini yumduğunda *kelebek* bu kez ustalıkla boynun sol yanına savruldu. Yaranın sahibi, kelebeğin sahibini acıyan ve ihanete uğramış bir ifadeyle süzdü, eli yanağında.

Hep mi uğursuzluk peşindesin be Suzan'ım, hep. Doğrulmaya çalıştı. Kamburuna yaslanarak, beni duyuyormuş gibi. Baktı. Hayır bana değil, tam bulunduğum yere, bana bakıyor gibi, içinde durduğum boşluğa, boşluktan yardım dilenir gibi, boşluk onun rakı sarhoşluğundaki gövdesini kucaklayıp buralardan çok uzak, beyaz tüllü bir odaya, cibinlikli bir yatağa götürecekmiş gibi, o da boşluğu kucak-

layacakmış, onu içine çekecekmiş gibi baktı, ve. Sanırım şu an beni ilk defa gördü. Titriyorum. İlk kez beni fark etti. Ya güller içinde yüzen bir halı. Ya da, tren istasyonunun olmadığı günlerde denize açılan penceresinden gördüğü gibi. Olsun.

Olsun. Ben bir sigara dumanıydım, beni silkeleyip çoktan dağılmak üzere kurulmuş pazarın içine girdi. Tenekelerde pazarcı esnafı çöp yakıyor, çöp arabaları sebze çürüklerini topluyordu. Durdu. Madam Herika'ya uğramayı aklından geçirdi. "Ölmüştür şimdi o," dedi. Vazgeçti ziyaretinden. Eve giden sokaklara üşüyerek sokuldu.

Ağlamaklı gözlerle, bilmediği dilden bir şarkı mırıldanıyor, giderken evine, odacığına. Deterjan ve bisküvi kokan ahşap bakkalın köşesinden evinin sokağına hızla daldığında, çekirdek açan Ermeni kadınları gördü. Evlerinin önünde oturuyorlar. Küçük Paris'in ciğerleri bu evler. Toz içinde hepsi, kurum bağlamış, öksürüyor. Ermeni ahşabı, Rum mermeri. Genç olanları aralarında fısıltıyla konuşup gülüşüyorlar, yaşlı olanlar ise siyah başörtüleriyle birer karakuş gibi, birbirlerine tek hecelik bir ses bırakıyorlardı. Tamamı birer hikâye kahramanı olarak, olması gerektiği yerde duruyorlardı. Ne bir adım ileri ne de bir adım geri. Hepsiyle selamlaştı. Zabel Hanım'ın kızı Emma ortaokuldan sonrasını okumuştu. Gülerek laf attı:

"Lan Suzan Teyze, daha ölmüyor musun sen, anamın akranısın!"

"Ne ölücem lan, anamı gömdüm, seni de gömücem!"

Kaşlarını indirip meraklı bir gülücükle devam etti: "Sen de bi semirdin son günlerde, pırıl pırılsın kız, tevellüt kaçtı sende?"

"Ne yapıcan! Çok merak ediyosan söyleyeyim, seksenimi geçtim..."

"Gençsin kız işte sen benden. Kaptırmışsın askere alyansını ama, yazıktır kız sana."

Bu askere alyans kaptırmak başka bir mevzu, ben şimdi hiç girmeyeyim buralara.

"Yahu Teyze, bırak ömrü, ömürler geçti be üstünden."

"Teyze deme lan bana!"

Suzan, diğer tarafa dönüp, yine en gür sesiyle çığlık atar gibi bağırdı gırtlaktan, komşusuna: "Sallabaaaş, ayıptır, yaptır şu evini, dünyada mekân derler, hiç duymadın mı moruk!" Adamcağız, tekkenin sahibi, ayağa kalktı, sırıttı. İncecik boynunun üstünden açılan ağzında koca bir boşluk belirdi sırıttığında. Zazaca bir şeyler söyledi memleketlisine, Suzan da ona Zazaca küfür ettikten sonra, "İtin oğlu," diye mırıldandı.

Anahtarını çıkardı. Salladı. Özlemle baktı kapıya. Önceden sağ kapı komşusu Ali Fuat, sol kapı komşusu Nusret Hızır. Bir sağa bir sola baktı. Bu evin sessizliğine gömülmeden önce, kilitlerini söküp söküp bir adam için kapısını açtığı günü yaşadı derin bir nefesle. Nihavendi de patlattı:

"Bir ihtimâl daha var, o da ölmek mi dersin

Söyle canım, ne dersin?

Vuslatın başka âlem, sen bir ömre bedelsin"

Anahtarı çantasına attı ve kapıya bir tekme geçirdi. Çürümüş paspas kokusuna ve yalnızlığa açıldı kapı. Çok affedersiniz, yalnızlık deyip deyip duruyorum ama her hikâyede görebileceğiniz türünden değil bu yalnızlık! Affedersiniz, Suzan'ımın ayakları, esmer taşlardan yapılmış basamakları güçlükle buluyordu. Öyle bir yalnızlık.

Bu evde, en son ne zaman elektriklerin yandığını hatırlamaya çalıştı. Odasının kapısını itti. Cam kırıklarından giren rüzgâr, tüm kokuyu eve hapsediyordu. Kullandığı tek odaya, sokak lambasının aydınlattığı odasına girdiğinde tahta zemin gıcırdadı.

"Git lan ağzına sıçtığımın kedisi... Günaha sokma beni akşam akşam..."

Kedinin ağzına baktı. Tüyleri yolunmuş bir kumru. Paçaları sallanıyor. "Lan kancık, yine bataklıktan kumru mu topluyorsun şerefsiz?!"

Tombul, kırmızı, ıslak bir koltuk odanın ortasına yığılmıştı. Kendini koltuğa attı. Dışarıda olup biten her şey, arabaların kaportası, bulutların devridaimi, topuk sesleriyle insanlar, her hareket birer gölge olarak odanın duvarlarında oynuyordu. Eve yaklaşan arabalar, farlarının uzattığı ışıklarıyla, Suzan'ı odasına girmekle tehdit edip, homurtularıyla hemen uzaklaşıyorlardı. Odada kalan ışıkla birkaç ayrıntı daha çok belirginleşiyordu.

Duvarda asılı birkaç tablo. Yerde duvara dayanmış birkaç yağlıboya daha. Koltuğa yaslanmış başka bir tablo,

içinde bir ovanın ortasında mutluluktan uçuşan bir evin resmi. Başka bir köşede, tuvale yapıştırılmış, içinde bir gölün aktığı, gölde kocaman kuğuların yüzdüğü bir tablo.

Soluna baktı. Kenarda, duvarın dibinde, oğlu Asım'ın yıllar önce içip terk ettiği, dar, uzun ağızlarıyla onlarca Tekel birası şişesi, solda bir tepecik, tepeciğin üzerinde bir karış toz. Asım içti onları, başka kim içecek.

Kendisini koltuğa fırlattı. Sesler. Her ses çok uzaktan, başka bir dünyadan. Başka acıları ünleyen sesler evin içinde koşuşturup duruyordu. Prensesim, kadın başınaydı ama bu seslerden korkmuyordu. Bu sesler tükenseydi, kahrından ölürdü. Saz varyeteleri, karanfiller, kolonya kokusu, peçeteler, meyhane masaları, rakı kadehleri, şişman ve yağlı eller, olsun, ve onların çok şişman gölgeleri. Onlar da duvara belli belirsiz yansıyor her araba farının ışığında. Vitrinde oğlu Asım'ın resmi, etrafında çerçevesi, onun içinde Asım'ın Oğuz Atay'a benzeyen yüzü ve bunun anlamsızlığı. Asım o, başka kim olacak.

"Şarap var işte," dedi. Küçük tüpün içindeki lüks gömleğini yaktı. Diğer küçük tüpün üzerine tavayı koydu. Balık yiyecekti prensesim. Tavaya biraz yağ değdirdi. Yağ cızırdadı. Balık. Temiz bir duman.

"Şşşt al ulan, yarın yersin yavşak."

Kedinin önüne balık.

Salata. Elle parçalanan kıvırcıklar ve soğanlar. Bir delikten sızan limon suyu. Yerden toplanan domatesler. Konserve kapağından akıtılan tuz. Prensesimin ziyafeti.

Koltuğa usulca oturdu. Kadifesine. Koltuğun. Dişlerinin arasında kalan etler, damağına batan kılçıklar. Bunları uzun tırnaklarıyla ve parmaklarıyla, çıkarıyor, ağzını temizliyor. Duvarda, tam koltuğun karşısına yerleştirilmiş, oğlu Asım'ın yaptığı, o yapmıştır, başka kim yapacak, başka bir resim. Latin bir şarkıcı. Kulaklarında koca küpeler. Halka. Az önce bir şarkı söylemiş. Dudakları, kıpırtısını saklıyor. Gerdanında bir kolye. Arkasında bir meyhanenin sarı ışıkları. Kendisinden daha mı güzel şarkı söylemişti bu kadın. Sırıttı.

"Çekil ulan!"

Kime diyor? Üzerime alındım. Ağzında kan ve toprak tadı. Kafasında Asım. Elini ensesine koydu, işaret parmağını ensesinden içeri soktu. Neredeyse gırtlağına, hatta küçük diline değecek parmağı. Gırtlağı olmasa. Gövdesinin arkasında, ensesinde koca bir oyuk açılmıştı. Kansızlık değil de, sanki bir geçit olarak ensesinde açılmış bu delik, midesini bulandırıyordu. Düşünüyor düşünüyor, bulamıyor. Asım yan müstakilde oturan oğlan mıydı. Oğlu muydu. Niye resim boyuyordu ki. Parmağına bakıyor, kurumaya yüz tutmuş kan pıhtısı. Başı dönüyor. Bir bataklığın etsi kumuna sürekli batıp çıkıyor.

Elini eteğine sildiğinde, eline, eteğine değen elleri düşündü. İri kıllı parmaklarında altından yapılmış kare yüzüklü eller. Tekrar sildi ellerini, gözünden birkaç damla yaş düştü. Ağlıyor denilebilir. Bileğine baktı, kol içine. Yukarıya. Bembeyaz. Elini yine ensesine soktu, çıkardı. Bir tutam saçı yolup yere bıraktı. Kıpkırmızı eli. Boğazını temizledi. Kumlu bir parça doldu ağzına. Ağzında dağıldı,

dişlerinde. Gıcırdıyordu. Kumlar, alt ve üst dişlerinin arasında. Tükürdü. Kapıya baktı. Gözlerini kapadı.

Gözlerini kapar kapamaz, Zabel Hanım'ın vefat ettiği gün Sahakyan'a yürüdüğü gibi yürüdü. Yürüdüğünü düşündü. Yanındaki adamın kokusunu içine çekti. Kremini, kolonyasını. Saçlarının sabununu. Sarısını. Gözlerinin mavisini. Zabel Hanım'ın öldüğü sabahın gecesi, rakıyla sarhoş edip kendisini, onu da kandırıp soyunmamış mıydı. Kendisine çekip, onun o ateşten gövdesini, kıvırcık göğüs tüylerine saçlarını karıştırıp, hıçkıra hıçkıra, sıcaklığını, Muhterem'in. Öyle çekmişti ki içine onu, sımsıkı sarılıp sırtındaki etine. Elini kasıklarına attı, kasıklarını ovaladı. Sabah kendi düğünlerine gider gibi Zabel'in cenazesine gitmemişler miydi. Gitmişlerdi. Kolonya, parfüm, kravat, şapka. Muhterem diyorlardı beyfendiye ama adı neydi sahi? Kafa kâğıdında ne yazıyordu? Boş koy, ne yazıyorsa yazıyor, ne önemi var ki adların.

Koltuğa fırlattı gövdesini. "Aşk ne belalı, ölsen de bırakmıyor yakanı." Her gece tam bu saatte, bu cümlesinin ardından kodes pişmanlığı dikilir önüne. Adam sesiyle. Ona önce Muhterem'in adını sorar. Lakabını değil. Sonra sırasıyla imanın şartını, aşkının adını, kadınlığını, gurur ve hırsın aşkla aynı kazana girdiğinde yükselen kan kokusunu, ihanetin içinde ne tür sıvılar dolaştığını, milliyetini, meşrebini, mezhebini, nerelerde çıktığını, nerelere girdiğini, nasıl olur da sevdiği erkeğin *azmettiricisine* yardım ve yataklık yapabildiğini anlatır. Tane tane konuşur, onun neden burada olduğunu anlatır. Suzan'ım her bir cümleye omuz silker,

dudaklarını büzer, "hayır" der. Yine aynısı oldu. Adamın sesi bitince, kendisinden başka konuşanın olmadığını fark etti. Kendisinden başkasının bulunmadığını odada. Yine tek elini dizine koyup, kalkmaya nazlanarak kalktı. Zabel'in ona defalarca okuduğu manşeti yazan gazeteyi aradı. Bulamadı. Olsun. Suzan'ım başka bir gazete bulur, bulduğu manşeti Zabel'in okuduğu gibi okur. Gözlerini kapadı. "SAMATYA'DA, KAHVEHANECİ MUHTEREM LAKAPLI ŞAHSIN ÖLDÜRÜLMESİ VAKASIYLA İLGİLİ GAZİNO ŞARKICISI SUZAN DİLBER VE KABADAYI ÖMER LÜTFİ TOPAL GÖZALTINA ALINDILAR"

Gözlerini açtı. Huysuz huysuz çöktü koltuğuna. Duyduklarına pek inanmıyordu. Başını sağa sola salladı. Bira şişeleri çarptı gözüne. Birkaç görüntü yansıdı gözlerine, gülümsedi. Asım doğup büyüdü mü. Nerden çıkardı Asım'ı. Var mıydı ki. Sadece tuval mi boyardı peki. Tabak çanak. At arabası da boyar mıydı. Elini kasığına götürdü, kasığını ovaladı. Buradan çıkardı Asım'ı, buradan düşürdü.

Kaç yaşında öldü Asım. Kaç yaşına kadar masal dinledi. Koltuğunda toparlanırken, "Anlattıklarımın masal olduğuna kim inanır ki?" dedi. Düşündü, hangi masalları anlattığını. Brandalı büyük kamyonun arkasından dünyayı seyreden Prenses'in masalı. İlerledikçe, kamyonun arkasında bıraktığı dünyanın insanları. Tek tek sayardı Suzan'ım bu insanları, Asım'a. Birden fazla kralın bulunduğu ülkede olup bitenler başka bir masaldı. Asım'la bulurdu en kral olanını. Filiz Akınlı bir masal vardı, anlatırken hep Filiz Akın girerdi içeri. Muhterem'e, onun kadar güzel miyim, dediğinde, Muhterem ona, ondan daha güzelsin, derdi. Suzan'ın çok

sevdiği masal, şarkı söyleyen küçük kızınkiydi. Olaylar, şarkı söylemenin yasak olduğu ülkede, bundan haberi olmayan küçük bir kızın şarkı söylemesiyle, bir prensin ona eşlik etmesiyle başlardı.

Bir tek bana anlatmıyor hikâyesini. Bana. Anlatsa ne güzel olur. Üç Kadın'ın hikâyesine döneriz sonra. Şimdi Suzan'ın karnı çok üşüyor. Derdimiz bu. Ölüm şişkinliği. Elini, zayıf gövdesinden fırlamış karnına, dokunulması günah olan bir şeyi tutar gibi koydu. Her akşam eve geldiğinde başından geçenleri oğlu Asım'a anlatırdı. Asım meraklı. Uykuya geçen yüzüyle. Masal dinler gibi uyurdu. Her şeyin en iyisini anlatırdı oğluna, kendisininmiş gibi. Midesini bulandıran her şeyi de anlatırdı, başkasınınmış gibi.

Hatırlayamadı, hangi masalı anlattığını. Anlata anlata unuttuğunu. Suzan'ım düşünüyor, hiçbir şey aklına gelmiyor, zaten hiçbir soru umurunda değil, cevap aramıyor. Hele ölümü. Ölümü hiç mi hiç düşünmüyor. Bir şarkı okunuyor kulaklarına yıllardır, tam ezan saati, alacakaranlıkta, duvardaki gölgelerle. Ölmek aklına gelmiyor. Gündüz sokakta, evdeyse leyli. Koltuğun kenarında, kırık camlı pencerenin dibinde, iple palas pandıras sarılmış, üzerindeki çamur kabuğu yüzünden hiçbir harfi okunmayan koca bir gazete demeti duruyor. Hepsinde de ismi var. Aralarında Zabel'in öldüğü gün, olaylar, memleketin durumları. Başvekilin idamı, Muhterem'in Paşa Meydanı'nda yere serilmesi. Hiçbir yokluğu sevmiyor, hiçbirini. Ölülerin yanında açılmamış, el sürülmemiş, kız gibi şarap şişeleri, yıllarca içilmeyi bekleyen.

Öfkeyle bıraktı gövdesini koltuğa. Tek bacağını kıçının altına soktu. Vaktiyle askılı bir elbiseyle açıkta tuttuğu, pırıltıların gezindiği kolunu usulca kaldırdı yine. Yine sabah olmayacak. Katır inadı, merkep inadı, bu bataklıkta aşkını akılla arayacak. Bana bakıyor, gözlerimin içine. Beni görmüyor. Aldırmıyor orada olmama, ama umursuyor benim varlığımı, hatta yalvararak mırıldanıyor şarkısını. Şimdi bir eli havada, çiçekli bir şarkıyı söylüyor bilmediği bir dilden. Ağlamaklı, kara sesiyle.

Karşıdaki tabloda sapsarı bir kumluk, içinde kumrular, kelebekler kaynıyor. Ateş gibi. Hızla koşup, içinde kaybolduktan sonra akşama doğru kumruya, kelebeğe dönüşüp, üzerinde uçmayı umduğu bataklığa benziyor. Koşup, kumla boğulmayı göze aldığı, bir çırpıda içinden çıktığı bataklığa. Ortada üç tekerli bir araba. Şimdi Ali'nin kullandığı triportör denilecek. Evet, Ali'nin kullandığı. Triportör.

Karnı yandı. Titreye titreye ağlıyor. Kolunu indirdi hızla, koltuğun kenarına sertçe vurdu, bir şarkıyı bitirir gibi, bitirmiş gibi. Hırsla. Diğer elini şişkin karnında gezdiriyor, parmaklarıyla derisini yoluyor. Hamile sanki yeniden. Asım'a. Oğluna ya da karnında iki el, iki ayak gürültüyle debeleniyor.

İlk kez yapacağım bunu, ilk kez. Eteğini kaldırıp kasıklarına sokulacağım. Şimdi. Ah be güzel. Okuyanını azıcık rahatlatır mısın ki, roman olsan. Rahatlatıp azıcık göğe yükseltir misin ki. Yine hikâyesini anlatmıyor, yok, yalvarsam da anlatmayacak. Ben de yapacağım artık, yapacağımı. Usulca.

İçinde Saba Melikesi Belkıs ile Süleyman Peygamber'in kıssasının kaybolduğu bir bataklığı saklıyor bu kitap. Her şey bu şifalı bataklıktan çıkıyor. Tüm anlatılanlar. Bu anlatıların da hakkı, cemiyette en çok pişen üç yaşlı kadına verilmiş. Üçünün de ülkemizin tarihi kadar derin, dertli hikâyeleri var. Bu hikâyeler, her birinin sanatla ilgisini, onunla yoğun mücadelesini ve başarısız sınavının sonuçlarını ulaştırıyor okura. Kitabın bir başka kahramanı da Samatya. Sinema, edebiyat ve müzik, sokakları bataklığa dönüşmüş bu semtin çağıldayan deresinde yüzüyor.

Okuruna çeşitli imkânlar, dolayısıyla güçlükler sunan Küçük Paris Fena Öksürüyor, sıklıkla anlatıcının da yerini sorgulayan bir kurmaca deneyimi. Bütün bunları yaparken yazarın niyetinin ve okurun hazzının ayarlarıyla da azıcık oynuyor. Bir karakterin adını sorduğunuzda, Harikalar Diyarı'ndan durduk yere beyaz bir tavşan zıplayıp "Ne önemi var ki adların?" diye sizi azarlayabilir, şaşırmayın.

Bir ilk kitaptan beklenmeyecek yoğun bir içerik, eğlenceli bir üslup ve hızlı bir anlatı.

Dinlemeye hazır mısınız?

2016 THG 19663 EFH

9 786059 203098

dedalus

öykü: yirmi yedi, roman: otuz beş, mit-kurgu: üç

www.dedaluskitap.com

İLLÜSTRASYONLAR: MEHMET YILDIRIM